

Slovenski VESTNIK

POŠTNA URADNA
KOROSKA
KLAGENFURT

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celeletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXII.

CELOVEC, PETEK, 9. SEPTEMBER 1977

ŠTEV. 36 (1830)

Naše vprašanje pred forumom Združenih narodov Podkomisija OZN opozorjena na protimanjšinsko politiko Avstrije

Kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista, je bilo prejšnji teden na zasedanju podkomisije OZN za boj proti diskriminaciji in za zaščito manjšin v Ženevi govora tudi o vprašanju slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. Podkomisija je razpravljala o študiji, ki jo je znani izvedenec prof. Francesco Capotorti pripravil o pravicah oseb, ki pripadajo narodnostnim, verskim in jezikovnim manjšinam. Člani podkomisije pa so bili z dokumentacijo, ki sta jim jo poslali osrednji slovenski organizaciji ZSO in NSKS, posebej seznanjeni tudi s trenutnim položajem na Koroškem.

Zajetna študija prof. Capotortija zajema vprašanje pojma manjšine, zgodovinski razvoj do današnjih dni, položaj manjšin v družbah, v katerih živijo, izvajanje načel člena 27 pakta o državljskih in političnih pravicah in končno sklepe in zelo koristne napotke. Predvsem je študija znanstveno zastavila in uspešno dokazala tezo o veliki potrebi in popolni upravičenosti mednarodnega uravnavanja problema manjšin in poudarja, da se manjšine pojavljajo na mednarodnem področju kot kolektivni subjekt, ki ga je kot takega treba zaščititi v pravnem sistemu OZN.

Vprašanje manjšin je obravnavano v študiji tako, da očitno dokazuje, da so manjšine lahko in morajo biti most, ki povezuje in ne ločuje narode in države. Zato je mednarodna zaščita manjšin kot kolektivnega subjekta najboljša jamstvo za zagotovitev mirnih in dobrih medsebojnih sosedskih odnosov, česar pa nikakor ni mogoče doseči z asimilacijo, ne glede na to, ali je „prostovoljna“ ali prisilna.

Med prvimi, ki so spregovorili v razpravi o študiji, je bil jugoslovanski izvedenec prof. dr. Branimir Jankovič. Opozoril je na podatke, ki jih je za študijo dala bolgarska vlada, ki je povsem zanikala obstoj manjšin v Bolgariji. Zanikanje obstoja neke manjšine v celoti, v konkretnem primeru makedonske manjšine v Bolgariji — je dejal dr. Jankovič — je še razlog več, da se morajo vsa telesa Združenih narodov v bodoče ukvarjati z obravnavanjem manjšin prav kot kolektivnega subjekta v mednarodnih odnosih.

Posebno obširno pa je jugoslovanski izvedenec spregovoril o položaju slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. Najprej je prečital spomenico, ki sta jo članom podkomisije poslala ZSO in NSKS, nato pa je dejal, da te manjšine, ki so zaščitene z državno pogodbo iz leta 1955, menijo, da dejstva, ki so v študiji navedena na podlagi izjav avstrijske vlade, niso ne popolna ne točna. „Položaj slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji se je 14. novembra 1976 poslabšal“, je naglasil dr. Jankovič. „Izvedli so popis posebne vrste z namenom, da bi pogojili pravice manjšin z

njihovo številčno pripadnostjo. Tako pogojevanje pa predstavlja kršitev mednarodnih načel in norm o zaščiti manjšin.“

V nadaljevanju svojega govora je dr. Jankovič opozoril, da je bil

Nerešeno manjšinsko vprašanje bremeni odnose med Avstrijo in Jugoslavijo

„Odpri problemi, ki izhajajo iz nerešenega položaja slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, se pravi iz neuresničevanja državne pogodbe, objektivno in trajno bremenijo jugoslovansko-avstrijske odnose,“ je ob nedavnem prvem uradnem obisku na Koroškem poudaril novi jugoslovanski veleposlanik v Avstriji Novak Pribičević v izjavi, ki jo je dal za Slovenski informacijski in dokumentacijski center v Celovcu (SINDOK). „Jugoslavija, zvesta svoji politiki dobrososedskega sodelovanja z vsemi svojimi sosedomi na osnovi načela enakopravnosti in nevmišavanja v notranje zadeve, seveda želi poln razvoj vsehstranskega sodelovanja z nevtralno Avstrijo. Vendar pa ti odnosi ne bodo dobili pogojev za poln in nemoten razvoj, dokler ne bodo uresničene jasne in precizne določbe državne pogodbe, nanašajoče se na položaj naših manjšin v Avstriji. Sodimo, da bi avstrijska vlada z uresničitvijo očitne in nesporne mednarodne obveznosti in z uresnitvijo določb državne pogodbe dala svoj prispevek v korist splošne tendence za demokratizacijo odnosov med evropskimi državami, za kar se tudi sicer v besedah neprestano izreka.“

7. julija 1976 v Avstriji sprejet zakon o narodnih skupinah, ter ugotovil, da „določila tega zakona ozemeljsko in vsebinsko zožujejo pravice slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, ki so zajete v avstrijski državni pogodbi“. Na podlagi tega zakona pa je avstrijska vlada 30. maja 1977 sprejela uredbi o uporabi jezika manjšine pred oblastmi na Koroškem ter odredbo o dvojezičnih krajevnih napisih. „Po teh uredbah imajo koroški Slovenci pravico do uporabe svojega jezika pred organi oblasti na ozemlju, ki predstavlja samo eno tretjino dvojezičnega ozemlja Koroške, krajevne napise pa so postavili na ozemlju, ki predstavlja samo eno šestino dvojezičnega ozemlja Koroške,“ je jugoslovanski izvedenec opozoril na sedanjo ureditev, ki po zagotovilih avstrijske vlade predstavlja „dokončno in vzorno rešitev“.

Na izvajanja dr. Jankoviča je odgovoril avstrijski zastopnik dr. Erich Nettel. Kakor že ob drugih priložnostih, je avstrijski izvedenec tudi tokrat trdil, da Avstrija manjšinska vprašanja obravnava v smislu mednarodnega prava in da položaj manjšin v Avstriji ni tako slab, kot bi to skušali nekateri prikazati. Ne da bi konkretno odgovoril na opozorila glede nedvomnega poslabšanja položaja manjšin, se je dr. Nettel samo izrekel proti temu, da bi na nepolitičnem zasedanju, kot je odbor izvedencev, izrekli „neosnovane politične obdolžitve“ zoper neko vlado. Vendar pa je avstrijski zastopnik v zvezi z intervencijo obeh organizacij koroških Slovencev priznal, da razume stališče manjšinskih organizacij, „ker je njihov legitimni interes, da od vlade zahtevajo več, ker bi se sicer njihov položaj poslabšal; vendar pa to prizadeje vlade ne obvezuje, da bi morala

(Dalje na 8. strani)

IZJAVA ZVEZE SLOVENSkih ORGANIZACIJ:

Odločno zavračamo neutemeljene očitke in podtikavanja

Izvršni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem je na seji dne 5. septembra 1977 razpravljal o atentatu na električno napeljava v Pliberku in v tej zvezi sklenil naslednjo izjavo:

K razstrelitvi električnih drogov v Pliberku ponovno izjavljamo, da dinamit ni sredstvo politike Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in se takšnega sredstva koroški Slovenci nasploh nikdar nismo posluževali. Niti v času narodnoosvobodilne borbe koroški Slovenci nismo minirali nemško-nacionalnih spomenikov, medtem ko nemški nacionalisti ne prenesejo slovenskih spomenikov, saj so v zadnjih letih že tri partizanske spomenike razstrelili, številne nagrobne kamne pa onečastili.

Tudi v trenutni situaciji, ko se borimo za priznanje naše avtohtone prisotnosti in za doseglo najosnovnejših pravic, se poslužujemo legalnih sredstev, kot so prijavljene demonstracije in druge demokratične oblike politične borbe.

K atentatu v Pliberku poudarjamo, da so take akcije pač mogoče samo tam, kjer vprašanja sožitja med narodi in podobna družbena vprašanja niso rešena. Tam lahko rovarijo temne sile v pričakovanju, da javno mnenje avtomatično dolži tistega, ki je večini v napotje. To pa smo na Koroškem — kakor kažejo zadnji dogodki — Slovenci, ki se nočemo zadovoljiti z minimalno rešitvijo, kakršno so vladi predlagale poznane protislovenske sile.

Koroški Slovenci želimo, da bi končno enkrat našli krivce številnih kaznivih dejanj. Hkrati pa odločno zavračamo neutemeljene očitke in sumničnja uradnih in neuradnih krogov, ki nam podtikavajo dejanja proti miru in varnosti v deželi in s tem podžigajo mržnjo proti slovenski narodni skupnosti.

Najboljše jamstvo za mir in enakopravno sožitje obeh narodov v deželi je dosledna rešitev člena 7 državne pogodbe v sporazumu med pristojno vlado in prizadeto manjšino; za skupno iskanje take rešitve smo slejkoprej pripravljeni.

Upravni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem je na seji dne 2. septembra 1977 po obširnem poročilu o trenutnem narodnopolitičnem položaju ocenil zadnje uspešne akcije kot izraz upravičenega nezadovoljstva prizadetega prebivalstva z vsiljeno manjšinsko zakonodajo, ki ne predstavlja rešitve v smislu državne pogodbe, marveč dejansko poslabšanje dosedanjega položaja. To izhaja tudi iz stališča generalnega sekretarja OZN dr. Waldheima, ki je ob priložnosti sprejema delegacije obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev poudaril potrebo po rešitvi v sporazumu med avstrijsko vlado in predstavništvom manjšine.

Hkrati pa gre pri teh akcijah za spontano reakcijo na vedno hujši pritisk na našo narodno skupnost, ki s tem manifestira svojo odločnost v borbi za svoje pravice. Zato je odbor izrazil tudi svojo solidarnost z vsemi, ki jih postavljajo pred sodišče samo zaradi tega, ker so opozarjali na neizpolnjene obveznosti iz državne pogodbe ter zahtevali njihovo dosledno uresničitev.

Odločno je odbor zavrnil neupravičeno kritiko na račun delovanja novoustanovljenega Slovenskega informacijskega in dokumentacijskega centra v Celovcu. Kritika samo potrjuje, da je bil skrajni čas, proti dosedanemu monopolu avstrijskih in zlasti koroških oblikovalcev javnega mnenja vsaj do neke mere omogočiti tekoče in objektivno obveščanje domače in mednarodne javnosti o dejanskem položaju na Koroškem. Prav tako pa najostreje protestiramo tudi proti poskusom, da bi še tistim maloštevilnim Slovincem, ki so v javnih službah, z grožnjami, podobnimi metodam policijske države, omejevali in krtili v državnem temeljnem zakonu zajamčene politične pravice.

Končno je odbor sprejel tudi ustrezne sklepe za delo v prihodnji dobi.

Na Koroškem spet govori dinamit

V noči od nedelje na ponedeljek sta bila na obrobju Pliberka z razstrelivom poškodovana dva lesena drogova tamkajšnje električne napeljave. Storičla ali storilcev varnostni organi še niso izsledili, pač pa je najnovejši dinamiški atentat sprožil živahno razpravo in povzročil nadaljnjo zaostroitev že doslej zastrupljenega političnega ozračja v deželi.

Bomba v Pliberku je počila ravno v trenutku, ko se uspešno širi protestno gibanje proti vsiljeni krivični ureditvi manjšinskega vprašanja. Zato je prišel atentat kot naročen za tiste, ki boj koroških Slovencev za uresničitev mednarodno zajamčenih pravic difamirajo kot „izzivanje slovenskih ekstremistov“ in „provokacije peščice mladincev“. In so se ga tudi takoj poslužili: govorniki obeh velikih strank skušajo krivdo za atentat podtakniti Slovincem še nekako po ovinkih preko zadnjih protestnih demonstracij, pri FPÖ in zlasti pri koroškem Heimatdienstu pa kar naravnost govorijo o „levoekstremnem slovenskem terorizmu“, ne da bi imeli najmanjši dokaz za take trditve in žaljive očitke. Svojo nalogo pri tem pa spet „častno“ izpolnjujejo tudi tukajšnji

tisk, kajti posamezni listi naravnost tekmujejo med seboj, kdo bo izlil več gnojnice na Slovence in jih postavil v luč suspektnih elementov, ki kršijo zakone, prirajejo izzivalne shode, izvajajo teroristične akcije in ogrožajo mir v deželi, skratka kriminalce, ki brezobzirno terorizirajo prebivalstvo in celo varnostne organe.

V luči teh pojavov res ni težko odgovoriti na vprašanje, komu v tem trnutku koristi dinamit? Ali je potem res tako težko ugotoviti, v kateri smeri je treba iskati krivce in storilce?

Koroški Slovenci govorico dinamita vsekakor odklanjamo. Obe osrednji organizaciji sta to jasno in nedvoumno povedali tudi ob atentatu v Pliberku. Odločno pa sta zavrnila tudi vse neutemeljene očitke uradnih in neuradnih krogov, ki Slovincem brez vsakega dokaza krivde podtikajo dejanja proti miru in varnosti v deželi in s tem podžigajo mržnjo proti slovenski narodnostni skupnosti (tozadevno izjavo ZSO v celoti objavljamo na posebnem mestu — op. ured.).

Protislovenska gonja, ki so jo na Koroškem sprožili zlasti po zadnjih dogodkih v Pliberku, zavzema že takšne obsege, da je celo notranji mi-

nister Lanc čutil potrebo, da postavi stvari na pravo mesto. Predvsem Heimatdienstu in njegovemu predsedniku je odgovoril, da je „povezovanje terorističnih dejavnosti z redno prijavljenimi demonstracijami avstrijskih državljanov slovenske narodnosti treba tako dolgo zavrniti kot poskus difamacije, dokler dr. Feldner nima dokazov.“

Ta nedvoumna zavrnitev pa vsaj posredno velja tudi vsem drugim, ki z enakimi ali podobnimi neutemeljenimi očitki obrekujejo koroške Slovence in skušajo kriminalizirati naš pravični boj za pravice, ki so nam zajamčene v državni pogodbi. Ker se borimo za dosledno izpolnitev državne pogodbe, to je tistega mednarodnopravnega temelja, na katerem je zgrajena neodvisna demokratična Avstrija, pomeni blatenje tega boja hkrati tudi napad na Avstrijo, na njeno demokratično in pravno ureditev, na njeno mednarodno priznano suverenost. Ravno to dejstvo pa nas utrjuje v prepričanju, da bomo tudi pri večinskem narodu našli za naš boj vedno več razumevanja in podpore, kajti boj za naše pravice je tudi boj za demokratizacijo naše skupne domovine.

PRESEDNIK IZVRŠNEGA SVETA SRS:

Ne moremo ostati brezbržni ob tlačenju manjšinskih pravic na Koroškem

„Žal se odnosi z Avstrijo ne razvijajo v celoti v duhu dobrih odnosov. Avstrijske vodilne stranke, še posebej na Koroškem, so očitno poklekile pod pritiskom velikonemških nacionalističnih sil, kar vodi v grobe kršitve določil avstrijske državne pogodbe o obnovi demokratične in nevtralne Avstrije. Namesto da bi se usmerili v dokončno uresničevanje pravic slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji na osnovi določil te pogodbe v sodelovanju in dogovoru s prizadetimi manjšinami, se je Avstrija opredelila za politiko diktata manjšinam.“

Tako je poudaril v svojem govoru predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Andrej Marinc, ko je minulo soboto govoril na proslavi tridesete obletnice ustanovitve velikega industrijskega podjetja Litostroj v Ljubljani — prvenca socialistične graditve. Titovi zavodi Litostroj so v svojem tri desetletja trajajočem razvoju doživljali tudi težke čase, vendar pa jim je kljub težavam in velikim naporom uspelo upravičiti poslanstvo v socialistični graditvi. Kot dokaz doseženih uspehov je bilo povedano, da gre polovica proizvodnje Litostroja v izvoz, po drugi strani pa na primer kakih 40 odstotkov vse električne energije v Jugoslaviji proizvedejo prav Litostrojove turbine, polja napajajo Litostrojove vodne črpalke in podobno.

Ko je predsednik Marinc — kakor že povedano — ob tej priložnosti spregovoril tudi o trenutnem položaju na Koroškem, je dejal:

„Priča smo političnim sodnim procesom in poskusom prikazati borbo za ustavne in z državno pogodbo zagotovljene manjšinske pravice kot kriminalni delikt. Poleg tega policija nasilno odstranjuje dvojezične topografske napise, ki bi morali na tem področju, po izrecnem

določilu državne pogodbe, stati že več kot dvajset let.“

Predsednik Marinc je tudi menil, da v Avstriji očitno še vedno obstajajo in delujejo sile, ki bi želele kolo zgodovine zavrteti nazaj. Opozoril je na napihnjeno in senzacionalistično publiciteto v koroškem tisku o proslavah SS enot, o manifestacijah v Hitlerjevem rojstnem kraju, o nekakšnih proslavah rojstnega dne Franca Jožefa v italijanski Gorici, kjer naj bi Italijani, Furlani in Slovenci s Krasa, vdano proslavljali pripadnost nekdanjemu cesarstvu, znanem kot „ječi narodov“, ter poudaril:

„Takšne razmere ne prispevajo h graditvi miru in sodelovanja v srednji Evropi in samo potrjujejo nekatera opozorila Williija Brandta o nevarnosti naraščajočih pojavov neonacizma. Deželni glavar Wagner tolmači vse to le kot dejavnost majhnih skupin, srečanja nacističnih vojni veteranirov pa le kot tovariška snidenja. Ob jugoslovanskem dnevu na celovškem lesnem sejmu, ki se ga Slovenija tradicionalno udeležuje, je menil, da je potrebno dati koroškemu tisku posebno izjavo, v kateri celo obtožuje Slovenijo za nekakšno vmešavanje v zadeve Koroške. Wagner očitno meni, da je vprašanje položaja in pravic koroških Slovencev v Avstriji notranja zadeva Avstrije same, pozablja pa, da o tem obstoje izrecna določila državne pogodbe, katere podpisnik je tudi Jugoslavija. O pravicah manjšin imamo tudi številne zaščitne norme mednarodnega prava, izborjene pri Združenih narodih, v okviru mednarodnih konvencij o človekovih pravicah in odpravi rasne diskriminacije. Povsem razumljivo je torej, da slovenska in jugoslovanska javnost ne more ostati ravnodušna, nezainteresirana in nezaskrbljena ob tlačenju in nedemokratičnem omejevanju manjšinskih pravic, ob dogajanju, kakršnemu smo danes priča na Koroškem. Takšni postopki niso v skladu s sprejetimi mednarodnimi obveznostmi Avstrije, kaj šele z uresničevanjem sklepne listine evropske konference o varnosti in sodelovanju.“

Odločen boj tudi gradiščanskih Hrvatov

Že petič po vrsti je Hrvaški akademski klub na Dunaju, ki združuje predvsem visokošolsko mladino gradiščanskih Hrvatov, pripravil poseben Dan hrvaške mladine. Letos je bila ta zdaj že tradicionalna manifestacija v Pinkovcu na Južnem Gradiščanskem, kjer se je zbralo okoli tisoč mladih gradiščanskih Hrvatov in gostov.

Udeležencem prireditve je spregovoril predsednik Hrvaškega akademskega kluba Jurica Cenar, ki se je poudaril vloga teh srečanj, ki so se začela leta 1973 v Trajštofu ter v preteklih letih veliko prispevala v boju gradiščanskih Hrvatov za njihove narodnostne pravice.

V ostalem je vsestransko uspešno prireditve obsegala razne kulturne, športne in podobne nastope, vendar pa so mladi gradiščanski Hrvati dali poseben poudarek narodnostnim vprašanjem. Pri tem so opozorili, da Avstrija tudi na Gradiščanskem ne uresničuje v državni pogodbi zapisanih narodnostnih pravic. Zato so poudarili, da bodo nadaljevali odločen boj, dokler ne bo narejen konec temu zavlačevanju in praznim obljubam.

V duhu OZN za zблиževanje med narodi

V taboru na Debelem rtiču pri Ankarani je republiška konferenca klubov OZN Slovenije že tretjič privedla poletno politično šolo, katere se je udeležila mladina iz vse Slovenije in tudi iz drugih jugoslovanskih republik. Trenutno deluje v Sloveniji že 407 klubov OZN, v katere je vključenih nad 10.000 ljudi. Preko svoje organizacije gojijo prijateljske stike z mnogimi podobnimi organizacijami po svetu in na ta način opravljajo pomembno in odgovorno nalogo pri zблиževanju narodov in ljudi vsega sveta.

Tudi v poletno šolo na Debelem rtiču je mladina prišla z namenom, da poglobi svoje znanje o oblikah dela klubov OZN, katerih osnovna dejavnost je izobraževanje v duhu internacionalizacije, v duhu bratstva in enotnosti med narodi, narodnostmi, rasami — skratka med ljudmi vsega sveta. Ta miselnost za člane klubov OZN ni le prazna fraza, marveč se je držijo povsod v vsakodnevnom življenju. Ta duh je prevladoval na vsakem koraku tudi v času poletne politične šole, kjer med mladimi udeleženci ni bilo opaziti nobenih razlik — vsi so bili bratje, tovariši, ne glede na spol, izobrazbo ali socialni izvor. „To je tista prvina, ki jo skušamo vcepiti vsakemu članu in čimveč ljudem,“ je naglasil vodja tabora. „Več bomo imeli takih ljudi, ki bodo tako mislili in ravnali, manj bo sovražnosti med narodi, med državami, med ljudmi.“

In kako mladina to miselnost uveljavlja tudi v praksi, kažejo besede ene izmed udeleženk poletne šole, ki je dejala: „V gimnaziji sem si dopisovala s Slovenci iz avstrijske Koroške. Rojaki z ene strani so mi pisali o diskriminaciji, o tem, kako večinski narod zatira slovenstvo. Ni sem mogla verjeti, da je to res, da demokratična Avstrija počenja kaj takega. Prizadelo me je pisanje naših bratov iz Avstrije, zato sem sklenila, da se bom vključila v dejavnost, s katero bom lahko v največji meri pripomogla k popuščanju napetosti, k spoštovanju sočloveka, ne glede na raso, nacionalno ali kako drugo pripadnost. Tu, v tej organizaciji, lahko največ naredim.“

Jutri odpre svoja vrata mednarodni velesejem na Dunaju

Mednarodni velesejem na Dunaju, ki sodi med velike gospodarske prireditve ne le v avstrijskem marveč v evropskem merilu, se bo jutri predstavil s svojo letošnjo jesensko prireditvijo, ki bo trajala do 18. septembra. V tem času bo več kot 4000 podjetij (1883 iz Avstrije ter 2201 iz 38 držav sveta) posredovalo obiskovalcem in interesantom pester pregled zmogljivosti domačega in svetovnega gospodarstva.

Poseben poudarek daje letošnji jesenski sejem kmetijstvu. Prvič v okviru jesenske prireditve bo letos v dneh od 10. do 14. septembra na površini 70.000 kvadratnih metrov prirejen mednarodni strokovni sejem kmetijskih strojev. Potem bo v novem kongresnem centru kmetijstva (v modernem poslopju, katerega gradbeni stroški so značali 33 milijonov šilingov, bodo v bodoče prirejali zborovanja, kongrese, predavanja in podobno; prostora ima za kakih 350 udeležencev; v ta okvir sodi tudi restavracija „Rotunde“, prav tako pa je v novem poslopju pokušnja avstrijskih vin) sledilo mednarodno strokovno posvetovanje o kmetijski tehniki. Že štiridesetič bo prirejen sejem semenja, poleg tega pa bo ta del sejemske prireditve obsegal še razstavo umelnih gnojil ter razstave plemenskih živali (konji, svinje, ovce in teleta).

Drugo težišče jesenske prireditve je gradbeni sejem, ki se tokrat bavi z vprašanji gradnje in kurjave; s svojo površino 30.000 m² je to največja tovrstna strokovna razstava v Avstriji. Ponudbe kosumnega blaga sega od tehnike v gospodinjstvu preko potrebščin za kampiranje ter opreme kopalnic do glasbenih instrumentov, fotografije in kina ter potrebščin za vrh. Krznarstvo je povsem v znamenju mode ter

sla dnevno predvideni po dve modni reviji. Sektor investicijskega blaga pa daje tokrat prednost strojem za obdelavo kovin in za izdelavo orodja.

Veliko zanimanje obiskovalcev pa bo razumljivo tudi letos pritegnila inozemska udeležba, ki bo — kakor že povedano — obsegala 2200 podjetij iz 38 držav celega sveta. V tem okviru bodo posebna privlačnost skupinske razstave 15 držav, ki bodo obsegale kar 12.000 m² razstavne površine. Na prvem mestu bo 3.500 m² velika razstava zahodnonemške dežele Baden-Württemberg, kjer bo udeleženi okoli 270 podjetij. S kolektivnimi razstavami pa se bodo predstavile tudi Bolgarija, Brazilija, Kanada (Ontario), Nemška demokratična republika, Italija (dežela Furlanija-Juljska krajina in Južna Tirolska), Jugoslavija (19 podjetij, ki bodo razstavljala pohištvo, svetila, gospodinjstve stroje od televizorjev do pralnih avtomatov in klimatskih naprav, posodo, kristal, živila in usnjarsko konfekcijo), Koreja, Pakistan, Filipini, Poljska, Romunija, Češkoslovaška in Madžarska.

Na sejmski prireditvi bodo zastopane vse panoge gospodarstva ter bo paleta eksponatov obsegala vse vrste kosumnega in investicijskega blaga, tako da bodo lahko prišli na svoj račun vsi najrazličnejši interesi. Za obiskovalce od blizu in daleč, katerih število gre v stotisoče, pa je razumljivo poskrbljeno tudi glede jedil in pijač ter zabave, torej bo obisk jesenske prireditve mednarodnega dunajskega velesejma lahko za vsakogar koristen in prijeten dogodek.

Hujskanje proti Slovincem že začena roditi svoje zle sadove

„Schweine, wir bringen euch um!“ (Svinje, ubili vas bomo). Ta nedoljna grožnja, podkrepjena z risbo vašal in obošenca, v noči od ponedeljka na torek narisana na dva avtomobila slovenskega prevoznega podjetja Sienčnik v Dobrli vasi, enako kot pismone in tolofonske grožnje slovenskemu občinskemu odborniku Kertu v Pliberku, da mu bodo razstrelili hišo, na prvi pogled morda izgledajo kot pobalinska dejanja posameznikov. Toda na Koroškem in še posebej v sedanjih situaciji in v zastrujenem ozračju taka pobalinstva niso le navadna pobalinstva, marveč predstavljajo prve zle sadove, ki jih rodi načrtno hujskanje proti Slovincem.

Po protestnih demonstracijah v Šenjakabu, Dobrli vasi, Škocijanu in Pliberku se stopnjuje ta gonja, pri kateri sodelujejo znane protislovenske organizacije, pretežni del tiska, zlasti pa tudi odgovorni politični in uradni krogi. Opozorila na neizpolnjeno državno pogodbo so po krivdi vseh teh dejavnikov postala „ogrožanje miru“ in „protidržavno rovarjenje“; zahteve po uresničitvi mednarodno zajamčenih pravic pa so le še „terorizem levo-slovenskih ekstremistov“. V ozračju, ki ga s tem ustvarjajo, neodgovorni hujskaci ne potrebujejo nobenih dokazov za krivdo Slovincem — tudi najnovejši dinamični atentat v Pliberku jim podtaknejo, ne da bi imeli tudi le najmanjši dokaz.

Namen je očitno: koroške Slovence ožigosati kot teroriste in zločince, s tem pa kriminalizirati tudi njihov boj za dosledno izpolnitev določil člena 7. Kakor navajamo uvodoma, ta podla gonja že začena roditi svoje zle sadove. Za začetek so to grožnje posameznim zavodnim Slovincem in njihovim ustanovam — toda kdo more povedati, kdaj v nevarno zastrujenem ozračju besedam lahko sledijo dejanja?

Solidarnostna podpora boju za pravice manjšin

Tudi dunajski solidarnostni komite je ostro kritiziral izgrede varnostnih organov proti slovenskim demonstrantom v Pliberku. V posebni izjavi za tisk komite ugotavlja, da je žandarmerija pri podiranju dvojezičnega krajevnega napisa očitno ravnala po načelu, da namen posvečuje sredstva. V dejstvu, da so varnostni organi celo potrgali avstrijsko zastavo, ki so jo bili izobesili Slovenci, pa solidarnostni komite vidi „simbol za odnos do državne pogodbe in v njej naloženih obveznosti“. Zato dunajski solidarnostni komite prihaja do zaključka, da ravnanje varnostnih organov sploh razkriva stremljenje po nadaljnji kriminalizaciji boja koroških Slovincem.

Pred nedavnim je objavil posebno izjavo tudi celovski Solidarnostni komite za pravice manjšin, ki

skuša razčistiti v zadnjem času nastale nejasnosti glede ustroja tega komiteja. V izjavi poudarja, da ne gre za nov komite ali celo za dva različna komiteja, marveč obstoja v Celovcu edinole Solidarnostni komite za pravice manjšin, ki je osnovan in deluje na jasno opredeljenih načelih ter je odprt vsakomur, ki je pripravljen na tej podlagi aktivno sodelovati.

Prvotno je bil celovski Solidarnostni komite osnovan tako, da so bili v njem zastopani funkcionarji oziroma predstavniki različnih organizacij. Ker pa se je izkazalo, da taka oblika otežkoča kontinuirano in načrtno delo med nemško govorečim prebivalstvom, je bila pozneje sklenjena preosnova v tem smislu, da sedaj sestavljajo Solidarnostni komite le posamezniki. S tem je zagotovljeno, da se vsakomur, ki je pripravljen aktivno podpirati boj za pravice manjšin, to tudi dejansko omogoči; pri vseh važnejših akcijah pa skuša komite doseči tudi akcijsko enotnost z vsemi demokratičnimi organizacijami.

Po svoji preosnovi je Solidarnostni komite pritegnil krog novih aktivnih sodelavcev ter v zadnjem času zabeležil vrsto akcij. Tako je sodeloval pri protestni vožnji na Dunaj dne 2. aprila letos; predavanje dr. Saxerja k tako imenovani „zadevi Warasch“ je bilo posneta na videotrak in posredovano širši javnosti; sodeloval je pri protestni demonstraciji proti sojenju slovenskim aktivistom; izdal je obširno in formacijsko gradivo o boju za pravice manjšin, priredil je vrsto informacijskih prireditev in diskusij ter med nemško govorečim prebivalstvom širil publikacije k manjšinskemu vprašanju; izdal pa je tudi letak, ki nazorno kaže, kakšne pravice zagotavlja manjšinam člen 7 in kako sedanja zakonodaja v resnici pomeni kratenje teh pravic.

Predvsem pa Solidarnostni komite stremi za tem, da bi med večinskim narodom vzbudil razumevanje za pravični boj manjšin, ki hkrati pomeni boj za demokratizacijo družbenega življenja v Avstriji. Zato komite vabi in kliče vse tiste, ki so pripravljeni aktivno podpreti ta boj, da se vključijo v delo v korist naše skupne domovine Avstrije.

Čudno pojmovanje demokracije

Uradno kršenje zakonov v luči protislovenskih izgedov

Kakor se po eni strani med koroškimi prebivalstvom — ne le med Slovenci, marveč tudi v vrstah nemško govorečih deželanov! — širi odpor proti sedanjim krivičnim ureditvi manjšinskega vprašanja, tako po drugi strani vidno narašča nervoziteta pri tistih, ki so to ureditev proti lastnemu prepričanju slavili kot „dokončno in vzorno rešitev“. Le tako je mogoče razumeti povsem neobvladane izbruhe velikega dela koroškega tiska ter osebne izpade vodilnih koroških politikov, ki se proti Slovincem in tistim pripadnikom večinskega naroda, ki podpirajo boj manjšine, poslužujejo „govorice“, ki nikakor ni v čast demokratični in pravni državi.

To so namreč v pravem pomenu besede metode policijske države. Naj deželni glavar tozadevne očitke še tako bojevito zavrača, vendar prav on v isti sapi grozi Slovincem in zlasti slovenskim mladincem, da oblasti ne bodo več mirno gledale „provokativne demonstracije“ in ne bodo dopustile, da bi „se lok preveč napel“. Posebno ostro napada novoustanovljeni Slovenski informacijski in dokumentacijski center v Celovcu, ki mu očita, da javnost in uredništva časopisov „zasipava s pravo poplavo informacij, s katerimi skuša spraviti v nevarnost naziranje o ureditvi pravne države“. Ta napad samo dokazuje, kako določenim krogom gre na živce, da je bila končno vsaj v skromni meri ustvarjena možnost objektivnega obveščanja domače in mednarodne javnosti o razmerah na Koroškem in s tem prebit dosedanjih tozadevnih monopol tukajšnjih oblikovalcev javnega mnenja.

Deželni glavar pa je vzel na piko tudi tiste maloštevilne Slovence, ki so našli zaposlitev v javnih službah: grozi, da bo treba z največjo pozor-

nostjo presvetliti tudi sodelovanje javnih uslužbencev pri akcijah „teh maloštevilnih mladih rogoviležev“. Ali ni to brezobziren napad na poli-

zloglasnemu ukrepu, znanem pod imenom „Berufsverbot“? Svojo „lekcijo“ o pojmovanju demokracije pa je Wagner zaključil z napovedjo, da sedanje „kriptokomunistične akcije“ ne bodo mobilizirale le javnosti (je to morda razumeti kot poziv nemškemu nacionalistom, da s silo preprečijo nadaljnje priveditve Slovencev?), marveč bodo prisilile — tako Wagner — tudi politične stranke, da se bodo morale še bolj opredeliti (kakor da bi se protislovenska usmerjenost treh merodajnih koroških strank sploh še dala stopnjevati!).

Izpadi deželnega glavarja se povsem ujemajo z izjavami predstavnikov obeh drugih strank, ki v protestih proti krivičnim manjšinskim ukrepom in v zahtevah po dosledni izpolnitvi državne pogodbe prav tako vidijo le „izzivanja slovenskih mladincev“ in „provokacije slovenskih ekstremistov“. Predvsem pa sodijo v ta okvir neosnovana sumničenja in neutemeljeni očitki v zvezi z zadnjimi dinamičnimi atentati, ki jih zlasti koroški Heimatdienst brez najmanjšega dokaza podtikava Slovincem. Vse skupaj ima isti namen: ožigosati koroške Slovence kot izzivače, kršilce miru in teroriste in s tem kriminalizirati njihovo borbo za narodnostne pravice.

V tej povezavi vsekakor čudno izzvenci, če Wagner prav isto slovensko vodstvo, ki mu je doslej vedno spet odrekal mandat, zdaj „v imenu koroškega prebivalstva“ poziva, naj z informacijo in pojasnjevanjem vpliva na mladino in njeno dejavnost. Mislimo, da so predvsem odgovorni politični dejavniki poklicani, da javnost objektivno seznanijo z resničnim položajem, namesto da se vključujejo v hujskaško gonjo, ki nevarno zastruplja odnose med obema narodoma in ogroža mir v deželi.

„Iz globoke skrbi za nadaljnji razvoj“ na Koroškem je občinski odbornik Ignac Domej v imenu slovenskega prebivalstva občine Pliberk ob otvoritvi pliberškega sejma predal deželnemu glavarju Wagnerju resolucijo, v kateri Pliberčani opozarjajo na „alarmantne ukrepe urada koroške deželne vlade, varnostnih organov in koroškega Heimatdiensta zoper avstrijske državljane“.

V resoluciji slovensko prebivalstvo občine Pliberk na podlagi zadnjih dogodkov opozarja, da je bilo v Pliberku načelo enakosti vseh državljanov pred zakonom grobo in v vsej javnosti kršeno. Ukaz deželne vlade za nasilno odstranitev dvojezičnega krajevnega napisa ni bil izročen ne v nemškem ne v slovenskem uradnem jeziku, čeprav so navzoči to ponov-

no zahtevali. „Slovenskim državljanom je — kakor smo morali z zaprepajčenjem ugotoviti — varnostna oblast sama demonstrirala, da nima mo pravice na zasebnem zemljišču izobesiti avstrijsko zastavo,“ je rečeno v resoluciji. „Naša avstrijska zastava je bila odstranjena pod neposrednim poveljstvom okrajnega glavarja dvornega svetnika Scheiberja.“

In dalje v resoluciji poudarjajo, da so Slovenci ponovno doživeli, da kot državljani v avstrijskih varnostnih organih nimajo zaščite pred trpinčenjem in drugimi izgedi: prijave zaradi hudih groženj in izgedov proti Slovincem so varnostni organi pogosto ignorirali in celo odklonili zahtevo po ugotovitvi osebnih podatkov storilcev; na ukaz deželne vlade je bila brez obvestila lastnika kršena zasebna posest in protipravno odstranjena zasebna lastnina.

Na koncu je v resoluciji rečeno, da niso zahteve koroških Slovencev po mednarodno zajamčenih pravicah tiste, ki škodujejo ugledu Avstrije in tujskemu prometu na našem ozemlju, marveč je to brezprimerno in nasilno ukrepanje deželne vlade in varnostnih oblasti.

Deželni glavar, ki se sicer zelo rad sklicuje na načela demokracije, demokratično izvoljenemu mandatarju na njegova opozorila in proteste ni vedel dati drugega odgovora, kot tega da njegov nastop pomeni zlorabo, ter mu je svetoval, naj se ne smeči...

Zaradi izrazitih protislovenskih ukrepov na Koroškem in predvsem v Pliberku so dali zaslužen odgovor tudi v Sloveniji in zlasti v Mežiški dolini, od koder so v prejšnjih letih množično obiskovali letni sejem v Pliberku: iz protesta proti ravnanju s Slovenci in iz solidarnosti z rojaki na Koroškem se letošnje prireditve niso udeležili.

Wagner: Die kryptokommunistischen Aktionen slowenischer Jugendlicher zwingen die Partelen zu einer verstärkten Standortbestimmung.

S sliko, ki kaže deželnega glavarja v značilni pozi, je glasilo njegove stranke „Kärntner Tageszeitung“ ilustriralo poročilo o omenjenih izjavah Wagnerja. Ali so hoteli s tem dati poseben poudarek njegovim besedam? Očitno pa so pozabili, da so časi raznih „Führerjev“ in Hitlerjevih mladincev že minili...

Po „uradnem tafelsturm“ v Pliberku sta tamkajšnji slovenski zadrugi na svojem poslopju v neposredni bližini uradne samo nemške krajevne table namestili napis, ki nedvoumno opozarja na dvojezičnost Pliberka.

Dokumenti o „uradnem tafelsturm“ v Pliberku

postavljajo na laž Wagnerjeva zatrdila o „zadržanem obnašanju“ varnostnih organov

Pliberški „uradni tafelsturm“ v slikah: Polcija je na vseh koncih in krajih zastražila mesto — Desetine policistov so se zbrale pri krajevni tabli, kjer so potem na povelje KHD-jevca Holzerja navalili na dvojezični napis in na slovenske aktiviste, ki so ga stražili — Sledil je „obračun“ s Slovenci; pri tem je bil „ljubeznivega ravnanja“ varnostnih organov deležen tudi slovenski občinski odbornik Kerl, medtem ko so nekatere slovenske mladince z brutalno silo podrli na tla, jih vklenili in odpeljali v policijski zapor — O „zasiševanjih“ v zaporu žal nimamo slik, vendar so dovolj zgovorna osebna pričevanja, ki enako kot slikovni dokumenti nedvoumno dokazujejo, da deželni glavar Wagner ni govoril resnice, ko je trdil, da so se varnostni organi v Pliberku vedli „izredno zadržano“. Ali je bil deželni glavar slabo obveščen o poteku pliberških dogodkov, ali pa je zavestno govoril neresnico!

Jubilejno srečanje na Obirju in v Selah

V nedeljo je bila Kapelška kočna Na jezercih pod Obirjem in farna dvorana v Selah prizorišče mogočnega srečanja planincev in prosvetašev z obeh strani Karavank! Planinsko društvo Ljubljana-matica je vabilo slovenske planince in prosvetaše na Koroškem na svojo jubilejno prireditev ob 10-letnici izletovanj po Koroškem.

Bilo je prvič v zgodovini Kapelške kočne, da je kar šest velikih omnibusov polnih planincev prihrumelo pred kočno, kjer je tristo zbranih planincev z obeh strani Karavank pozdravil predsednik SPD „Zarja“ iz Železne Kaple Peter Kuhar. Nato se je vsa ta dolga kača planincev povzpela na vrh Obirja, ki že dolgo ni pomnil takšnega množičnega obiska. Točno pred 10. leti je izkušeni vodič in izredni poznavalec Koroške, Luka Kočar organiziral prvi izlet na Koroško in to na Obir. In ker je začel z Obirjem, je smatral za umestno, da tudi plodno 10-letno delovanje zaključi z Obirjem.

V tem obdobju desetih let je Luka Kočar pripeljal na Koroško nad 5000 planink in planincev, kar zgovorno dokazuje, s kakšno vnemo se je prizadeval, da bi ljudem naredil Koroško in njeno ljudstvo čim bolj privlačno. Po lepo uspelem izletu na Obir pa je Luka v Selah v farni dvorani organiziral še kulturno prireditev, na kateri so poleg domačih pevk in pevcev pod vodstvom spretnih in odličnih pevovodkinje Mire Oraže, domače folklorne skupine in ansambla „Drava“ iz Borovljane, nastopili tudi znani besedni ustvarjalci oziroma recitatorji iz Ljuljane — Aleksander Valič, Alenka Sistolova in Marjan Kralj, ki je imel tudi povezavo. Zlasti slednji so v nabito polni dvorani s svojimi prispevki ustvarili veselo in prijetno domače razpoloženje, kar je dalo celotni prireditvi še pestrejše obeležje.

V okviru te prireditve je Planinsko društvo Ljubljana-matica nagradilo svojega zaslužnega vodiča Luko Kočarja za njegovo desetletno izredno uspešno izletniško dejavnost, ki jo je osredotočil prav k nam na Koroško, s podelitvijo častnega naslova — magister planinskega izletništva. Luka Kočar, ki ni računal s to častjo oziroma s tem priznanjem, ki ga je vsekakor s svojo prizadevnostjo zaslužil, saj je bil vsak izlet ki ga je organiziral pravi užitek in doživetje, je bil ob prejemu nagrade oziroma diplome očitno tako presenečen, da mu je — čeprav je drugače zelo zgo-

voren — kar zmanjkalo besedi.

In ker so imeli slovenski koroški planinci tudi neke zasluge pri organiziranju teh izletov, je Luka Kočar v imenu Planinskega društva Ljubljana-matica trem našim planincem — inž. Danilu Kuppru, Jozeju Miklavčiču in Lubotu Urbajsu — izročil v zahvalo lepa knjižna darila. To priložnost je tovariš Kuppru izrazil, da se je v imenu vseh treh zahvalil za priznanja in hkrati pozval vse navzoče planince iz Slovenije, da nadaljujejo z izletmi po Koroškem, ker je to tudi nam v veliko moralno oporo v borbi za naš narodni obstanek.

Ob tem jubilejnem srečanju na Obirju oziroma v Selah pa naj še mimogrede omenimo, da medsebojni stiki s PD Ljubljana-matica ne obstajajo samo deset let, temveč segajo nazaj celo v prejšnje stoletje, ko je Slovensko planinsko društvo s sedežem v Ljubljani leta 1893 ustanovilo svojo planinsko organizacijo, katere neposredni nasledniki so prav ti planinci, ki so v nedeljo obhajali z našimi planinci in prosvetaši desetletnico izletov na Koroško. Ker se je organizirano slovensko planinstvo v takratnem slovenskem prostoru močno razvijalo in širilo, so tudi naši slovenski koroški predniki-planinci leta 1900 ustanovili podružnico SPD — imenovano Ziljska podružnica, ki so jo leta 1907 preimenovali v celovško podružnico. S prvo svetovno vojno se je pri nas na Koroškem na žalost nehalo organizirano pla-

ninstvo! Krivda temu je bila v tem, da so najaktivnejši planinci izgubili življenja na frontah, po drugi strani pa je bil pritisk na koroške Slovence tako velik, da ni več moglo priti do pozitivne družbe. Šele leta 1953 smo mogli to vrzel spet zamašiti, tako da naši planinci spet uspešno delujejo.

S tem smo hoteli povedati, da je mali oziroma matica našega planinskega društva v Celovcu prav PD Ljubljana-matica, ki je direktni naslednik leta 1893 ustanovljenega Slovenskega planinskega društva. Po tej logiki gledano smo si sorodstveno, čeprav živimo v zamejstvu — bratje in sestre. Podobne vezi nas vežejo tudi z ostalimi planinskimi društvi v Sloveniji, saj izhajajo po večini iz nekdanjega matičnega Slovenskega planinskega društva v Ljubljani.

Nedeljsko srečanje z ljubljanskimi planinci na Obirju kakor v Selah nam bo ostalo v nepozabnem spominu, Luki Kočarju pa želimo, da bi še dolgo vodil slovenske planince po Koroškem, saj ta način medsebojnega spoznavanja koristno služi nam koroškim Slovencem, kakor tudi planincem iz matične dežele, ki imajo tako priložnost spoznavati lepote in posebnosti Koroške in ne nazadnje tudi težave s katerimi se moramo koroški Slovenci boriti za naš narodni obstoj.

Ladja „Thalia“ muzej?

Nekadaj tako ponosni parnik „Thalia“, ki je od leta 1909 naprej rezal valove Vrbskega jezera je pred letom dni odslužil. Dali so ga iz prometa, tako da sedaj sameva in rjavi v celovškem pristanišču. Ladja „Thalia“, ki so jo med tem časom že predelali v motorno ladjo, je samo še senca tistega kar je bila nekoč. In ker se nihče ni našel, da bi se je usmilil, je pridno rjavela naprej, tako da je pogled na njo že kar žalosten. Zlasti potniki, ki se vozijo z vlakom iz Celovca v smeri Beljak ali obratno, ki jo vidijo vsak dan, so nekakšne priče propada te ladje, katere videnje je iz dneva v dan žalostnejši. Kolikokrat je bilo slišati, zakaj te ladje ne zapeljejo tja, kjer je jezero najbolj globoko in jo enostavno potopijo.

Pred nedavnim pa smo zvedeli, da le obstoja možnost, da bi „Thalia“ rešili pred propadom. Trgovci in kapitan Alfred Kretschmann iz Vrbe je namreč ustanovil društvo, ki si je zadalo nalogo rešiti ladjo pred propadom. Sklenil je da bo spremenil ladjo v mornariški muzej, katerega vsebina bi bila predvsem namenjena zgodovini rečne oziroma jezerske plovbe. Kretschmann, ki je izkušen mornar, je za svojo idejo pri celovškem in beljaškem županu naletel na razumevanje.

Upajmo, da se bo Kretschmannova ideja dala realizirati in da bodo imele oblasti razumevanje za to. Vsekakor bi bila to tudi nova koroška atrakcija, ki bi prav gotovo privabila mnogo obiskovalcev. Zgodovina tovrstne in potniške plovbe na Vrbskem jezeru je silno zanimiva. Naj omenimo kar dejstvo, da je že leta 1700 bilo na Vrbskem jezeru blizu 200 plovnih enot, ki so v glavnem služile tovrstnemu prometu. Od leta 1558, ko je bil zgrajen Lendski kanal, je bila glavna prometna zveza med Celovcem in Vrbo na ladjah — prevoz blaga s konji oziroma vozmi je bil občutno dražji. Naj še poudarimo, da je bilo v 20 letih tega stoletja ladjevje Vrbskega jezera največje avstrijsko podjetje na območju jezerske oziroma rečne plovbe in da je prevozilo letno blizu 300.000 potnikov.

J. M.

OBVESTILO ZVEZE SLOVENSkih IZSELJENCEV

Zveza slovenskih izseljencev obvešča, da bo imela v nedeljo 25. septembra 1977 s pričetkom ob 14.30 uri v prostorih gostilne Šoštar v Globasnici svoj

REDNI OBČNI ZBOR povezan s tradicionalnim DRUŽABNIM SREČANJEM

Tudi letošnji DAN IZSELJENCEV naj bo mogočna manifestacija nezlomljive življenjske volje našega ljudstva. To je toliko bolj potrebno, ker smo koroški Slovenci po uzakonitvi diskriminacijskih ukrepov prisiljeni, da na podedovani domači zemlji, ki jo avtohtono naseljujemo že več kot 1300 let, znova izpričamo naš obstoj in zahtevamo uresničitev pravic, ki so nam zagotovljene v državni pogodbi.

Zato prisrčno vabljeni vsi bivši pregnanci z družinami, prijatelji in znanci!

Zveza slovenskih izseljencev

„Nomadi“ v osrčju Evrope

Že pred 14 dnevi smo poročali v našem listu, da je bila v Lobniku pri Železni Kapli pri pd. Stoparju otvoritev prve zadrudne kmetije Evropske kooperative Longo Mai v Avstriji. Ker se bo ta kmetija med drugim bavila tudi z ovčerejo, je pred sedmimi tedni v Švici nastopila večja čreda ovc rajžo proti Koroški, kjer bo našla svojo drugo domovino.

Na tem dolgem „ovčjem pohodu“, ki ga spremljajo pastirji in posebna kulturna skupina, so pred nedavnim prekorčili Visoke Ture (to je prvič po 15. letih). Z ovcami so se povzpeli čez sedlo Dichtenscharte (2700 m). Pot jih je potem vodila preko Vzhodne Tirolske in Ziljskih Alp v Koče/Kötschach, kamor so prispeli ta teden. Ker z ovčjo čredo ne smejo na cesto, se le-ta pomika po stranskih poteh. Ti „nomadi“ so pri prebivalstvu prisrčno sprejeti. Kjer se ustavijo, s pesmijo in glasbo zabavajo prebivalstvo. Na teh „mitingih“ spečejo tudi ovco na ražnju in tako nare-

hrano, to je pašo, so se pripadniki Evropske kooperative Longo Mai že predhodno zmenili s kmeti, da jim dovolijo gnati ovce po njihovem svetu in da se tam lahko tudi pasejo.

Povsod prebivalci že z veseljem pričakujejo prihoda teh veselih in družabnih spremljevalcev ovčje črede, ki s svojim petjem in glasbo prijetno pozabavajo svojo okolico.

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi člane in prijatelje društva v nedeljo 11. septembra 1977 na

DELOVNO AKCIJO

k planinski postojanki „Koči nad Arihovo pečjo“ na Bleščeči planini. Pripravili bomo drva za zimo in uredili vse potrebno, da bo kočna služila svojemu namenu.

Prisrčno vabljeni, tokrat na delovno akcijo!

Odbor

ZAHVALA

Naproseni smo bili, da objavimo naslednjo zahvalo:

Heute wurde mir der Dank einer unbekanntenen Kärntner Slowenin für mein Eintreten für die slowenische Volksgruppe in Kärnten übermiffelt. Da ich ihren Namen nicht kenne, möchte ich ihr auf diesem Weg danken und sagen, wie sehr ich mich darüber gefreut habe und daß mich ihr Dank in meiner Haltung bestärkt.

Dr. Robert Saxer
Klagenfurt, Linsengasse 85

dijo takšna medsebojna srečanja še bolj atraktivna. Glavni cilj teh trenutno polujočih nomadov je seznaniti se s prepotovanimi deželami, ustvariti slike s prebivalstvom in le-to seznaniti z dejavnostjo Evropske kooperative.

Evropska kooperativa že pet let obnavlja na ogroženih gorskih območjih Evrope kmetijska naselja, ki jih vodi na zadrudni podlagi. Tako se novi naseljenci Evropske kooperative bavijo s kmetijstvom, živinorejo, gozdarstvom in z manjšo industrijsko predelavo proizvodov teh kmetij.

Na svoji dolgi poti iz Švice do Žel. Kaple bo čreda morala prepotovati še vso Ziljsko dolino in Rož. Ker se čreda pomika v odročnih krajih in ker čreda potrebuje

Sto žena na Triglav

Kakor druga leta tako se je tudi letos za triglavski semenj, to je prvo nedeljo v septembru 100 žena povzpelo na Triglav. Ta pohod je bil tokrat že 12. po vrsti, organiziral ga je znani ljubljanski tednik Teleks.

Tako kot prejšnja leta je tudi letos na vrhu Triglava delovala pošta Triglav. Filatelistično društvo iz Ljubljane pa je ob tej priložnosti izdalo posebno razglednico, tako da so tudi številni filatelisti prišli na svoj račun. Smer Teleksove stotnije je šla po poti prvih pristopnikov na Triglav in se tako oddolžila 200. obletnici prvega vzpona na Triglav. Poleg vzpona, ki ga je naredilo sto žena na najvišjo goro Jugoslavije (2863 m), so le-te za seboj počistile pot in tako prepričljivo dokumentirale, kako se je treba vesti v gorah.

Vrh je doseglo točno 116 žen. Poleg slovenskih žena se je tega pohoda udeležilo tudi nekaj žena iz Zagreba in Splita. Za varno hojo so poskrbeli izkušeni vodniki in pa tudi novinarjev ni manjkalo, tako da bo tudi ta ženski pohod temu primerno dokumentiran. Najstarejša žena ki je dosegla vrh je bila 72-letna Antonija Trampuž iz Zleb pri Medvodah, najmlajša udeleženka pa je bila stara 13 let.

Po uspešno končanem pohodu je bil na Rudnem polju tradicionalni piknik.

Mladina za odstranitev pregrad, ki ločijo oba naroda

V nedeljo 14. avgusta je bila v Št. Ilju ob Dravi prva skupna zahvalna maša v zvezi s tako imenovanim „Erntedankfestom“ (slovesna zahvala za dobro letino), katere sta se skupno udeležili mladinska organizacija „Landjugend“ in slovenska farna mladina iz Št. Ilja. Do sedaj je „Landjugend“ obhajala ta praznik po navadi na prostem in pa izven fare, kot na primer v Vrbi. Tokrat je „Landjugend“ povabila tudi katoliško mladino, ki se je vabilu rada odzvala. Farna mladina v Št. Ilju se že od nekadaj udeležuje na kulturnem in političnem področju in se prizadeva v bratski ljubezni odstraniti pregrade, ki ločijo oba naroda. Že od nekadaj deluje farna mladina v prid fari in predstavlja most zblizanja med slovensko in nemško govorečim prebivalstvom.

Simbol zblizanja in medsebojnega spoštovanja naj bi bila krona, ki jo je „Landjugend“ spletla iz različnega klasja (ječmena, rži, ovsa in pšenice) in ki jo je ob tej priložnosti blagoslovil novomašnik Franc Valentinitich. Ta krona naj bo simbol boljšega sožitja med obema narodoma, je v uvodnih besedah nakazal domači župnik in pribil, da šop mnogovrstnega klasja predstavlja skup-

nost oziroma neko potrebo, brez katere ne more biti prave sreče v človeški družbi. Podobno kot ta šop žitnih klasov, je sestavljen naš svet, v katerem so žitni klasi številni narodi, ki imajo različne kulture in govornice različne jezike. Kaj bi bilo na svetu, če bi bilo vse tako enolično. Tega bi se človeštvo kmalu naveličalo. Pestrost naj bi bila tisto kar privlačuje, ne pa kar razdružuje.

Novomašnik Valentinitich se je v svoji pridigi skliceval na župnikove izpovedi in pridjal, da naj se ne samo enkrat na leto, ko je ta „Erntedankfest“ temveč ob vsaki priložnosti zahvaljujemo za vse dobrote, ki smo jih deležni. Zahvalna maša je bila v obeh jezikih.

Vsekakor lahko smatramo — to smo razbrali z obrazov mladine — to skupno akcijo obeh mladinskih organizacij kot korak naprej. Drugi korak pa bo ta, da bo šentilska katoliška mladina povabila „Landjugend“, da bosta skupno praznovali srebrno mašo domačega župnika Lovrenca Petričiča v Št. Ilju. Za to priložnost je katoliška mladina predlagala, da naj „Landjugend“ spregovori in zapoje tudi nekaj v slovensčini.

Zborovski seminar v Celju

Od ponedeljka 22. do petka 26. avgusta je bil v Celju zborovski seminar, katerega so organizirali Mladinski pevski festival Celje, Zveza kulturnih organizacij in Zavod za šolstvo SRS. Namenjen je bil glasbenim pedagogom, zborovodjem osnovnih, srednjih in glas-

benih šol in seveda vsem tistim, ki se na kakršnikoli način bavijo s peljem mladine. Število udeležencev seminarja se je v primerjavi z lanskim letom zvišalo od 90 na 136, kar kaže, da je zanimanje za tovrstne seminarje vedno večje.

Udeleženci so prišli iz raznih kra-

jev Slovenije, s Tržaškega, Goriškega in avstrijske Koroške (sedem po številu). V štirih skupinah so se seminaristi pod vodstvom Marka Munih, Branka Rajštra, Lojzeta Lebiča in Vida Marcena vežbali v metodiki zborovodstva, dirigiranja in interpretacije. Glasovno izobrazbo je prevzel znani švicarski profesor solo-petja Andreas Juon. Slišali smo tudi novosti iz sodobne glasbene ustvarjalnosti, o Adamičevi ustvarjalnosti za mladinske zборе in o programski in poustvarjalni rasti Mladinskega pevskega festivala.

Udeleženci so imeli tudi priložnost dobiti znanja igranja na frulici (flavti). Kar se tiče organizacije seminarja velja zahvala Jurčetu Vrežju.

Tudi tisti, ki so mnenja, da so strokovno že dovolj izobraženi, priporočamo, da se udeležijo takšnih zborovodskih seminarjev, kajti v vsakem seminarju je nekaj stvari, s katerimi se morebitne vrzeli izpopolnijo.

Uspel podvig

Dne 8. julija je slovenskim alpinistom uspel spet lep podvig — povzpeli so se na 8068 m visoki Gašerbrum I v drugem najvišjem pogorju sveta, Karakorumu. To zmago pa greni grenka kaplja, da je v tej gorski odpravi zgubil življenje en alpinist.

Organizator odprave je bilo Planinsko društvo Tržič. Osemčlansko ekspedicijo je vodil Janez Lončar, član AO Tržič. Slovenski alpinisti so si za vzpon izbrali še neprepleznj jugozahodni greben Gašerbruma. Vrh po tej „jugoslovanski smeri“ sta dosegla Andrej Štremfelj (21) in Nejc Zaplotnik (25), oba člana AO Kranj. Dva dni kasneje je hotel vrh doseči tudi 25-letni plezalec Drago Bregar, ki pa je med potjo omagal ali pa ga je zasul plaz. Kljub opozorilu obeh vračajočih se zmagovalcev, da naj se vrne in ne pleza na vrh, je navdušeni plezalec le vztrajal ves zavzet, da bo tudi on premagal goro. Bregar se ni več vrnil s samotne gore. Ko po desetih dneh niso našli nobene sledi za njim, so njegovi gorski tovariši vedeli, da ga ne bodo več videli. Kljub izredno lepi zmagi, so se z grenkim priokusom vrnili v domovino. To je bil prvi smrtni primer jugoslovanskih alpinistov v azijskih z večnim snegom pokritih gorah.

Slovensko prosvetno društvo Borovlje vabi na

pevski koncert

ki bo v nedeljo, dne 11. septembra 1977 ob 14. uri pri Cingelcu na Trati.

Nastopajo: Instrumentalni ansambel „Drava“ oktet s Tržiča ter koroški pevski zbori

Ljubitelji lepega petja prisrčno vabljeni!

Odbor

Alpe - naravno bogastvo Evrope

V času od 12. do 14. septembra bo v Bovcu v Sloveniji jubilejno zasedanje pred 25 leti ustanovljene „Mednarodne alpske komisije — Commission internationale pour les regions alpines (CIPRA)“, v katero so vključeni predstavniki Avstrije, Francije, Italije, Jugoslavije, Liechtensteina, Švice in Zvezne republike Nemčije. Posamezni referenti na tem zasedanju se bodo bavili z vprašanji oziroma ukrepi ki služijo varstvu in ohranitvi Alp, ki predstavljajo pokrajinsko obogatitev Evrope in ki so kot nalašč ustvarjene za okrevanje oziroma za uživanje dopustov, skratka za turizem. Pri tem izkoriščanju teh alpskih lepot, pa se seveda tudi mnogo greši in ravno tem konfliktnim situacijam so posvečeni referati tega mednarodnega zasedanja.

V okviru tega jubilejnega zasedanja bo imel slavnostni govor namestnik predsednika CIPRA (Nemčija), prof. Fritz Lense, številne goste iz

zgoraj omenjenih držav pa bo pozdravil minister za varstvo okolja v Sloveniji dipl. inž. Boris Mikos. V nadaljnjem delovnem programu bodo referati k temi „Naloge, načela in cilji varstva okolja v Julijskih Alpah“, „Nastanek in razvoj novega osnutka narodnega parka“ in „Strokovni načrti za zimske športne naprave ki odgovarjajo ekološkemu ravnotežju Julijskih Alp“. Te referate bodo imeli člani komiteja iz Jugoslavije. Med nadaljnimi eksperti, ki bodo referirali so ing. Hans Weiß iz Berna, dvorni svetnik dr. Hugo Hansely (Celovec), prof. arbit. dipl. ing. dr. Franz Heigl, Innsbruck. Na podijski diskusiji bo dr. Walter Danz, vodja „Alpskega instituta München-Salzburg“ iznašal 12 točk vsebujoči osnovni program, ki služi varstvu alpske pokrajine. V okviru programa je tudi povabilo jugoslovanskega komiteja CIPRA in slovenske vlade za ogled Julijskih Alp.

Koroška mladina ob Jadranu

V okviru Avstrijsko-jugoslovanskega društva na Koroškem letuje koroška mladina letos že šestič ob Jadranskem morju. V akcijo, ki jo imenujejo „Koroška mladina ob jugoslovanski Adriji“ je že sodelovalo nad 600 fantov in deklet. Ta letovanja, ki jih Avstrijsko-jugoslovansko društvo organizira ob sodelovanju Koroškega deželnega mladinskega sekretariata, so vedno bolj priljubljena. Medtem ko je prej mladina letovala ob severnem Jadranu, so sedaj novi kraji letovanja južneje in sicer na otoku Krku (v Baški) in na otoku Veli Lošinj. V omenjena kraja je letos odpotovalo nad 100 koroških fantov in deklet, kjer se bodo zadržali v počitniških domovih po 14 dni. Koroški otroci se nahajajo v družbi slovenskih in hrvaških otrok, kar naj bi služilo medsebojnemu spoznavanju in gojitvi tovarištva, ki naj bi bil dragocen doprinos k mednarodnemu razumevanju.

Poleg kopanja spoznava koroška mladina posebnosti naroda sosed (vožnje z ladjo) in sploh stremi za tem, da se med mladino ustvarja smisel za skupnost.

Na teh počitniških akcijah koroške mladine sodelujejo s tamkajšnjim vodstvom domov koroški pedagogi.

Sele - spominski pohod

V nedeljo 4. septembra je Turistično društvo „Naturfreunde“ v Selah priredilo 8. internacionalni pohod pod Košuto, ki se je odvijal pod pokroviteljstvom župana Toneta Hribernika. Pohoda, ki je bil posvečen v spomin pokojnemu županu Hermanu Veliku, so se udeležili turisti in prijatelji narave iz Nizozemske, Nemčije in vseh predelov Avstrije. Vabilu selskega Turističnega društva se je odzval tudi predsednik pobratene občine Škofja Loka tovariš Polajnar z 80 člani škofjeloškega turističnega in planinskega društva. Izredno naklonjeno vreme je privabilo pod steno Košute nad 650 ljudi. Pripravljani sta bili dve progi — po 12 in 20 km dolžine. Od najstarejšega 81-letnega Nantija Justa pa do najmlajšega, so se vsi prijetno počutili, saj je pri Vogarju, kjer je bila pripravljena malica — zaseka z domačim kruhom in žganjem, zadonela marsikatera domača pesem. Prireditelj je izzvenela v medsebojnem vabljenju in v vsestranski želji, da bi na Košuti naredili oziroma odprli mejni prehod, kjer bi se prijatelji narave ob odprti meji lahko pogosteje in brez ovir srečavali ter poglabljali prijateljske stike.

Kar je nekako kalilo jubilejni pohod v spomin Hermana Velika je bilo to, da organizatorji niso upoštevali dejstva, da se je pohod odvijal v najbolj slovenski občini južne Koroške, ki je poleg tega tudi uradno deklarirana kot dvojezična in da je bil Herman Velik, kateremu v spomin je bil izveden ta pohod, znan kot zaveden Slovenec ter da bi bilo treba pri poglabljanju medsebojnih stikov biti bolj tolerant in plemeniti do naroda sosed oziroma sočloveka.

Ta dejstva bi lahko zadostovala, da bi bila kolajna z dvojezičnim tekstom, to pa še zlasti zato, ker mednarodne organizacije „Prijatelji narave — Naturfreunde“ (ki obstojajo po vsem svetu), v nasprotju z drugimi podobnimi organizacijami zlasti v Avstriji, bazirajo na stališčih humanega internacionalizma, to je spoštovanja drugih narodov. Prav v tem pa bi bil spominski pohod še bolj v smislu Hermana Velika.

I V A N C A N K A R

6

Črtice in novele

1907—1909

PRAVIČNA KAZEN BOŽJA

Toda glej, Melita, v vsem veselju in celo ob tej žalostni zadnji uri te ljubim bolj, nego sem kdaj človeka ljubil; in zato ne maram, da bi se zastrupila do zadnjega!

Melito je izpreletela nerazumljiva groza; iztegnila je obedve sklenjeni roki in je vzkliznila.

„Ne... usmili se!“

On pa se je nasmehnil kakor še nikoli pred njo; porogljivost je bila v njegovem nasmehu.

„Resnično, roža je vzrasla, kakor je lepa, ne samo v senc, temveč tudi iz smrdljivega močvirja! Ampak čudesa roža je pač in rajši bi jo pohodil z obema nogama... torej, Melita, učitelj Šviligoj čaka: s tistimi oklici ne bo nič!“

„Usmili se!“

„Zakaj, ti sama ne veš... čemu bi ti pravil? Okužena si, morda bi te celo obšle skomine... Jaz namreč ne maram, da bi tista ostudna žival trgala polagoma s svojim tolstim rilcem list za listom od te lepe rože, dokler bi ne zalučila na gnoj krvavega ostanka. Tega ne maram, glej! In tudi ne maram, da bi te sčasoma, kadar bodo pozabljeni ponesrečeni oklici, razglasila dolina šentflorjanska za svojo svetnico in da bi ti, pobožna, ljubezenska botrica, romala z rožnim vencem za procesijo ter se ozirala po mežnarju. Tudi tega ne maram. In zato si podajva roke in se poljubiva poslednjikrat. Jutri ali pojutrišnjem pojdeš v kloster, tvoje srce bo čisto zaradi bridkosti in tvoja molitev bo dragocena pred Bogom!“

Objel jo je, poljubil jo je na obedve lici in na ustnice. Vstala je, tudi ona ga je objela okoli vratu.

„Ne morem... poglej v moje srce, pomiluj me in me ljubi! Ne hodi tako od mene, brez slovesa prisrčnega!“

„Ne jokaj, Melita! Pogledal sem v tvoje srce... bilka, ki bi jo vroči greh posušil v eni sami uri. Bog s teboj, Melita!“

Stopil je k oknu, vzdignil je koleno.

„Ne!“ je vzkliznila. „Potrpi, eno samo besedo še!“

„Reci!“

„Eno samo besedo... samo še malo ostani, samo še toliko, da ti še enkrat pogledam natanko v obraz!“

„Reci besedo!“

„Zmerom bom mislila nate, o dragi... kjerkoli bo moje telo, moje srce bo pri tebi!“

„Drugo besedo sem mislil, o Melita... Zbogom!“

Vzpel se je na okno, stopil na leste; njegov obraz se je zasvetil v mesečini in čisto bled je bil.

„Postoj!“ je vzkliznila. „Postoj, da pojdem s teboj!“

Izginil je obraz, črna senca je hitela preko vrta, švignila je čez plot, na belo cesto.

Melita je ostala pri oknu in več solz, nego je bilo zvezd na nebu, so prelile tisto noč njene oči...

V

Čigav je bil voz, ki je ob pozni večerni uri jadrno gonil preko doline šentflorjanske? Kdo je sedel v njem s krvavimi očmi, s spačenim obrazom, kakor da je vozil mimo vislic opolnoči?

Pokrižajte se, ljudje božji: Šobar je bil. Dacar ga je spoznal s svojimi krmežljivimi očmi in se nič ni zmotil.

In je šel učitelj Šviligoj, in je šel dacar, in tudi župan je šel. Prišli so in so videli, da so na stečaj odprta vrata na temni vrt. Dalje so šli, po tihih stezah, v mrzli senc, in zmerom bolj so se šibila kolena in zmerom bolj malodušno je bilo srce.

„Kaj bi gledali?“ je rekel župan.

„Nič nas ni klical!“ je rekel dacar.

„Ne rinimo v skrivnosti svojega bližnjega!“ je opomnil učitelj Šviligoj.

Spogledali so se, pa so malo pomislili in so šli dalje.

„Ob belem dnevu ne bo strahov!“ je rekel župan.

„Tudi razbojnikov ne!“ je rekel dacar.

„Če se je nezgoda pripetila, je pomoč dolžnost kristjana!“ je opomnil učitelj Šviligoj.

Stopili so pred hišo, ogledavali so spredaj, ogledavali na obeh straneh in zadaj; vrata so bila zaklenjena in zapahnjena, okna so bila zadelana in zabita.

Dacar, ki še ni bil sit teh čudnih skrivnosti, je splezal mukoma in stokoma po divji vinski trti na verando. Pogledal je skozi okno, pa je vzkliznil in planil ter skočil z enim samim skokom na pesek; in še vrnil se ni. S prečudno urnimi koraki sta hitela za njim župan in učitelj Šviligoj preko vrta na cesto. Ampak komaj se je zasopljeno dacar ozrl in oddahnil in komaj je izpregovoril, ga je minil ves strah in lagal je tako na debelo kakor še malokdaj v življenju.

„Sredi izbe je visel, na zlatem klinu sredi stropa, in se je vrtel tako zložno in tiho, kakor da se je bil obesil za kratek čas. Vsi smo se motili, ljudje božji, zdaj šele se je razodelo, kdo da je bil: ni bil Šobar, temveč sam peklenski zlodej. Njegov obraz je bil ves črn, oči so se svetile kakor dvoje več, nad kosmatim čelom pa se je krivilo dvoje rožičkov; in dolgo pipo je imel v ustih...“

Kakor ga je bila groza, je pljunil župan in je nejevoljno stresel z glavo.

„Da se ti je treba zmerom lagati, žužnja! Kje da je visel? Natanko sredi izbe?“

„Natanko ne, bolj proti durim, če ne čisto ob durih!“

Učitelj Šviligoj ga je ošvirknil z očitajočim pogledom.

„Boj se greha, dacar: pipe pa tudi ni imel v ustih!“

„Kaj sem rekel, da jo je imel?“ se je začudil dacar.

Nato so se vrnili v dolino vsi zamišljeni; ampak kar so slišali in videli tam, je bilo bolj čudno od čuda samega.

Zakleti grad je bil vso dolgo noč hiša ihtenja in vzdihovanja. Zjutraj navsezgodaj pa je stal ob cesti naprežen voz, tako tesno zaprt in zagrnjen, kakor da je prevažal neznane skrivnosti; zasvetila se je bela obleka, zašumela je, duri so

Ali naj silimo otroka k jedi?

Vsi starši opažamo, da normalno razvit otrok po prvem letu starosti spremeni svoj odnos do hrane. Ne poje več toliko, opažamo pa tudi, da postane izbirljiv. Več dni zapored poje samo polovico obroka ali še to ne. V zvezi s tem so zanimivi poskusi znane ameriške otroške zdravnice. Poskus je izvedla pri mlajših otrocih. Ponudili so jim razne vrste hrane in ugotovili, da je vsak otrok v določenem obdobju izbral hrano, ki je ustrezala vsem predpisom zdrave prehrane, in da se je tek od dneva do dneva zelo razlikoval; en dan je otrok popil ogromno mleka, drug dan pa ga je komaj poskusil.

Na osnovi teh ugotovitev lahko sklepamo, da bo zdrav otrok pojedel toliko določene hrane, kolikor je njegov organizem potrebuje.

Toda vedno ne gre tako gladko. Tudi zdrav otrok, ki nekaj časa rad je določeno jed, jo nenkrat prične odklanjati. Če ga takrat silimo s tisto jedjo, bo gledal nanjo kot na sovražnika. Če pa se bo mati ob tem še vznemirjala, bo otrok v svoji odločitvi še trdnjši. Vedeti moramo namreč, da se tek tudi pri zdravem otroku spreminja. Ugotovili so, da se spreminja tudi okus.

Pogosto otrok odklanja hrano tudi zaradi tega, ker je v njegovi bližini polno igračk, ki odvrtačo njegovo pozornost od hrane. Nekateri matere hranijo otroka kar mimogrede. Na primer pitajo ga medtem ko leta po sobi, hranijo ga celo, ko sedi na kahljici.

Materinemu pitanju se upirajo otroci, ki so stari več kot dve leti, ker želijo jesti samostojno. Matere pa jim tega ne dovolijo, ker se bojijo da bi se popackali, prevrnili krožnik, prepočasno jedli in bi se hrana shladila itd. Toda vzgoja k samostojnosti pri jedi igra veliko in pomembno vlogo pri razvoju celotne osebnosti. S tako vzgojo lahko začnemo že zgodaj. Že desetmesečni dojenček lahko samostojno gloda skorjico kruha, 18-mesečni otrok lahko z rokami je krompirček, jabolčne krhlje, kruh in podobno. Poskusi so pokazali da ima otrok, ki sam je, večji apetit. Seveda je treba otroka učiti, kako mora držati žlico kako jo mora obračati in kasneje, kako mora uporabljati vilice in nož. Pri tem morajo imeti matere kar precej potrpljenja.

Mnogokrat zahtevamo, da otrok je vse od kraja. Toda tako kot odrasli, tudi otroci nekateri jedi težko prenašajo. Če jih silimo, se lahko zgodi, da otroku pokvarimo tek. Mislimo, da je najbolje, da otroka ne silimo, kadar kakšno jed odklanja. Morda ni lačen morda pa je tudi nerazpoložen.

Tek namreč ni odvisen samo od lakote, ampak tudi od čustvenega vzdušja v družini ali šoli, pa tudi od telesnega počutja.

Mnogokrat s svojo neješčnostjo izsiljuje pozornost matere ali očeta. V svetovalnici mi je pellenčna punčka na vprašanje, zakaj noče jesti, odgovorila: „Moja mama nima nikoli časa zame. Zmeni se zame edino takrat, ko nočem jesti.“

V mnogih primerih kažejo otroci pomanjkanje apetita že od vsega začetka. Pri takih otrocih zdravnik pogosto ugotovi, da so telesno zdravi in da je pomanjkanje teka psihogenega izvora. Mnogokrat je temu vzrok nepravilno navajanje otroka na hrano, bodisi da so starši prezahtevni, prestrogi, malomarni, nervozni itd. Njihovo ravnanje vzbuja v otroku strah, trmo, pomanjkanje občutka varnosti itd., kar vse zmanjšuje otrokov tek. Temu sledi navadno še siljenje k jedi in začarani krog se razvija v neskončnost.

se odprle in jadrno je gonil voz ter je izginil pred osuplimi očmi v živo jutranjo meglo. Nato pa je bil zakleti grad tako puščoben in samotni, da se je človek strahoma pokrival, če je hitel mimo. Eno samo okno je bilo odprto; temno in žalostno je gledalo na vrt. Pod tistim oknom pa je ležal človek na mokri travi in je smrčal; na njegovih prsih je ležala srebrna svetinjica Matere božje, kakor da je bila padla od okna iz pobožnih in nerodnih rok. Adjunkt Peter Muha je ležal tam in smrčal, on sam, začetnik in stvarnik vseh nadlog, ki so se tako čudno razbučale nad dolino šentflorjansko. Ko se je vzdramil, je bilo že svetlo sonce; ozrl se je hudo začuden, nato pa je šel po svojih potih s sklonjeno glavo, ves skesan in bolan.

Niti v krčmo ga ni bilo, ko so ga čakali, polni pravičnih očitkov in strogih besed.

„Vesela svatba bi bila!“ je rekel dacar, obližnil si je ustnice in je bil ves srdit, ko je pomislil na visoke steklenice in na polne kozarce.

„Na samo posvetnost misliš!“ ga je okaral učitelj Šviligoj. „Rajši se spomni, negodnik, da si ti sam s svojo nespodobno napitnico vzdignil bandero teh nadlog!... Ampak kaj vesela svatba, kaj pilo in jelo, kaj vse druge prijetnosti! Le to edino je bridkost vseh bridkosti, da smo izgubili iz svoje srede tako odličnega, požrtvovalnega in vsestransko zaslužnega rodoljuba, kakor je bil Šobar. Vzdignimo, pa pijmo tiho v njegov spomin!“

Vzdignili so kozarce in so pili, v žalostne misli zatopljeni.

„Če je takisto,“ je rekel dacar, „pa vzdignimo še enkrat in pijmo v spomin tisti prelepi nevesti, ki je šla v kloster, ne v paradiž... Za njegovo dušo molimo en očenašek, za njeno ni potreba!“

„Žužnja, kaj si že pijana?“ ga je ozmerjal župan.

„Rad bi pa le vedel —“ je rekel učitelj Šviligoj, pogledal je proti stropu in ni razodel svoje misli do konca; ni je razodel do konca, pa so jo vsi razumeli in občutili.

„Kaj bi?“ se je pusto nasmehnil dacar. „Greh se je

Primerna kopel

Zaradi enostavne uporabe se je voda s svojimi higienskimi in zdravstvenimi lastnostmi tudi vključila v ritem vsakdanjega življenja. Kopeli in prhe so naši veliki prijatelji, saj nam ne krepijo samo mišic in preganjajo utrujenost, ampak tudi pomirjajo živce. Če hočemo izkoristiti vse te koristne lastnosti kopeli, pa moramo nujno vedeti, kakšno vlogo ima temperatura in dolžina kopeli. Ker vroča voda sprošča napete mišice in mehča kožo, lahko iz tega sklepamo, da z variranjem temperature vode dobimo celo vrsto kopeli, primernih temperamentu, koži ali trenutnemu počutju.

VROČA KOPEL (okoli 38° C)

Ta kopel ima višjo temperaturo kot naše telo. Ker mora biti voda vedno enako vroča, moramo sprosti dodajati novo. Učinek kopeli povečamo tako, da na tilnik ali na čelo položimo obkladke z ledom. Kopel traja pol ure in neverjetno pomirja živce, če pa ste dušeno utrujeni vam bo pregnala utrujenost. Vendar ne smete pretiravati!

MLAČNA KOPEL

Deluje ugodno v splošnem na vse ljudi. Pomirja živce in preganja utrujenost. Dolžina: 30 minut. Da se temperatura preveč ne zniža, je potrebno sprosti dodajati toplo vodo. Mlačna kopel je koristna tudi preden ležemo, ker ugodno vpliva na spanec. Zato jo priporočamo zlasti nervoznim osebam, ki ne morejo zaspati.

HLADNA KOPEL

To je jutranja kopel, ki v zelo kratkem času „zbudi“ organizem. Ne sme biti pre-

dolga. Če se vam zdi „malce prehudo“, da bi se še na pol zaspani kopali v mrzli oz. hladni vodi, lahko v kad natočite najprej nekaj mlačne vode, ki ji dodajate hladno. V taki kopeli ne smete biti dalj časa negibno. Najbolje je, če s hladno vodo najprej zdrgnele noge in roke, potem pa naglo še vse telo. Kopel je zlasti primerna za poletni čas. Vendar pa tudi v ostalih letnih časih poživilja krvni obtok, osvežuje kožo in krepi mišice. Ne priporočamo pa te kopeli srčnim bolnikom ali osebam, ki so nagnjene k prehladam.

PRHA

Prha je najboljša rešitev problema zdravljenja-lepote-higijene za vse tiste, ki imajo malo časa ali pa majhno kopalnico. Pod prho se lahko tako umivamo kot v kopalni kadi. Mimo tega smo se prisiljeni hitro gibati in ti gibi so že skoraj telovadni. Vsem s suho kožo bolj priporočamo prho kot pa dolgotrajno poležavanje v kopalni kadi. Če ste preveč občutljivi in težko prenašate mrzlo vodo, začnite z mlačno. Vendar pa končajte v vsakem primeru z mrzlo prho. Hladna kopel in prha sta zlasti primerni za počasne, lenobne temperamentne.

Toliko glede samih načinov kovanja in prh. Vendar pa kopel nudi še mnogo več. S pomočjo raznih kemičnih preparatov je kopel lahko izredno koristna za lepoto.

Vnetje sečnih poti

Imam bolečine na levi strani trebuha. Že tri tedne me peče spodaj, reže me voda in blato. Imela sem že vnetje na jajčnikih pred desetimi leti.

Že teh nekaj besed, dokaj značilnih za vnetje sečnih poti, odkriva naravo bolezni. Ker imate občutek, da je tudi z blatom nekaj narobe, morate vsekakor k zdravniku. Ta bo dal urin na poseben pregled, kjer bodo določili vnetja. Ugotovili bodo tudi, katero zdravilo je najprimernejše za zdravljenje. Ker bo zdravnik dobil izvid te preiskave šele en teden po odvzemu urina, vam bo za ta čas predpisal zdravilo, ki z veliko verjetnostjo odpravi povzročitelja vnetja. Če se bo izkazalo po prejemu izvida, da je kakšno zdravilo bolj učinkovito, vam bo zdravnik nato predpisal tistega. Tudi blato je treba dati na posebno preiskavo kot urin. Možno je, da je bila zaradi trdega blata ranjena sluznica danke. To ponavadi pri vsakem iztrebljanju precej boli. Zazdravi se običajno samo, le stolice morajo biti mehkejše. To pa dosežemo z večjo količino sadja in zelenjave v prehrani.

Opozoriti moram vse bralce, da je enkratni pojav vnetja sečnih poti sicer nenevarno obolenje. Postane pa nevarno, če se pogosteje ponavlja, zlasti še pri ženskem spolu. Vnetje namreč slej ko prej zajame tudi ledvice in jih okvari, posebej še takrat, ko postane vnetje ledvic kronično. Kroničnovnetje ledvic ni ozdravljivo. Ima svoj potek, ki ga medicina lahko le upočasnjuje, zaustavi ga zelo težko. Ob napredovanju kroničnega vnetja pojema funkcijska sposobnost ledvic. Pojavijo pa se tudi komplikacije kot povišan pritisk, zaradi tega je prizadeto srce, izguba beljakovin v urinu, zatekanje, slab apetit, bruhanje, slabokrvnost. Takega bolnika reši lahko samo še umetna ledvica ali pa presaditev ledvice od zdravega človeka.

Ob vsem tem se moramo zamisliti, da do vsega tega ne pride, če pravočasno in uspešno zdravimo v začetku nenevarno vnetje sečnih poti.

obesil, ker ni pohujšal čednosti; in čednost se je od kridkosti zaklenila v kloster!“

Učitelj Šviligoj je stresel z glavo na moč, da so mu padli naočniki na mizo; dacarja pa ni bilo nič sram.

Dolgo so čakali izkušnjavca in nevernika, pa ga ni bilo. In ko je bila ura že pozna, je vzdignil učitelj Šviligoj kazalec in je izpregovoril:

„Kakor ste tukaj zbrani, verjemite mojim besedam! Ni ga še bilo grešnika, ki bi ga na tem ali onem svetu ne doletela pravična kazen božja. Bog odlašal, do konca ne odloži! Kakor je storil, tako se bo pokoril! S pohujšanjem in in nadlogami je napolnil to lepo dolino šentflorjansko, v rodoljubna srca je vtihotapil zmoto in dvom. Mi pa bodimo usmiljeni in molimo zanj, kadar pride njegova strašna ura!“

Tako lepo je govoril učitelj Šviligoj in vse, kakor je govoril, se je zgodilo; pravična kazen božja je doletela nevernika, in doletela ga je na tak način, da je bila njemu sramota, dolini šentflorjanski pa čast in odrešenje.

Prišli so cigani v dolino šentflorjansko, kuštrava, umazana, tatinska družba. Na večer so prišli, ob zori so izginili kakor rosa. Med njimi pa je bila ženska, lepa kakor sam greh. Tako prešerno je sedela v krčmi, da je človek zardel in povsili oči, če je ponevedoma pogledal skozi okno. Temne, polne smrtnosladikih skrivnosti so bile njene oči, da bi srce skoprnelo pod njih pogledom. Peter Muha je šel mimo krčme, pa ni pogledal ponevedoma skozi okno, temveč je gledal dolgo in radovoljno in ni zardel in ni povsili oči. Ko se je nagledal, je stopil v krčmo in je šel naravnost in je objel grešnico okoli rjavega vratu. Sam Bog vedi in ljudem ostani skrito, kaj sta govorila tisto uro! Ampak še predno se je dramilo jutro in še predno je izginila tatinska družba, ni bilo več v dolini šentflorjanski ne grešnika, ne grešnice. Romala sta, kamor je Bog ukazal, čez hribe in doline; šla sta, kakor Adam in Eva iz paradiža.

Dacar je pripovedoval, da ni mogel spati tisto noč in da je slonel ob oknu. Pa da je ugledal nenadoma, ker je mesec žarko svetil, kako jaha coprnica preko doline — na moškem, ne na metli. In da je smrdelo za njima po žveplu in drugih

nediščih stvarih. Ampak kdo bi mu verjel, sleparju! —

PRAVICA ZA PRAVICO

I
Šel sem z urnimi koraki, da bi se prej otresel mestnega prahu ter pobegnul izpod sive megle pod jasno nebo. Daleč zunaj, že blizu gozda, sem došel Malinovca, ki je stopal počasi, ves sklonjen; spoznal sem ga šele, ko sem okrenil glavo ter mu pogledal v obraz. Nikoli še nisem videl človeka, ki bi se bil v par letih tako popolnoma izpremenil; ni se le postaral, temveč poteze na licih, ob očeh in ustnicah so bile vse druge; kakor da je bil preživel čisto novo življenje, ki ni bilo s prejšnjim v nikaki notranji in zunanji zvezi in ki je porodilo ter izrazilo v obrazu čisto nove misli in podobe.

Nekoč je bil Malinovec lep človek. Poznal sem ga izza tistih časov, ko smo veselo popivali in prepevali po dunajskih krčmah. Njegov obraz se je neprestano smejal; nikoli ga nisem videl žalostnega niti zamišljenega; oči so gledale prešerno in so pričale vsemu svetu: „Pa kaj nam kdo more, saj smo mladi!“ Glasovit je bil zaradi svojih ljubezenskih prigod in zmag in resnica je bila, da je bil zaljubljen v ženske sploh, ne le v to ali ono. Risal je izvrstno, pravil je, da je rojen umetnik, da ima „tisti ogenj“ v duši, ker se je mnogokdaj srdil na „to proketo juristarijo“. Nisem ga posebno maral; prevelik površnež in bahač se mi je zdel.

Nenadoma pa je izginil, še preden je doštudiral. Od nikogar se ni poslovil, nihče ni vedel, kam ga je bilo zaneslo. Kmalu smo ga pozabili — hitro so takrat šumela leta in za spomin in zvestobo ni bilo miru...

Ko sem naletel nanj v teh poznih dneh, sem se prestrašil; izpreletelo me je, kakor da vidim v ogledalu svoj obraz, v mrkem spoznanju njegovih oči svoje duše spoznanje. Upognjen je bil, rame so mu visele kakor starcu; na obrazu, dolgem in suhem, ni bilo več sledu brezskrbja in prešernosti; dvoje dolgih brazd ob ustnih je razodevalo zgodnjega starca, ki je pil do dna...

(Dalje v prihodnji številki)

Politični in moralni vidiki afere Kappler

Kapplerjev pobeg je še vedno osrednji politični dogodek letošnjega poletja, čeprav trkajo na vrata mnogi zelo resni problemi, ki bi zahtevali prednost v zanimanju italijanske javnosti in političnih dejavnikov. Preiskovalni organi se še niso dokopali do vseh podrobnosti pobega samega in še manj do zapletenih ozadij in povezav, ki so pobeg omogočile. V poročilih obrambnega ministra Lattanzia parlamentu je lukenj kot v emental-skem siru in kaj malo verjetno je, da jih bodo zapolnila pojasnila, ki jih je delno že, delno pa jih še bo dala zločinceva žena Anneliese, ki je s trgovsko žilico prodala svoj „best-seller“ za precej milijonov neki nemški agenciji. Zapolnila jih ne bodo preprosto zato, ker bo skrbno pazila, da ne bi razkrila širše dejavnosti neonacističnih organizacij in morda celo diplomatskih posegov, ki so, kot se zdi skoraj neizbežno, za vso to afero. Zdaj vedno bolj vse kaže, da se bo kljub ogorčeni javnosti in zahtevam demokratičnih in antifasističnih sil v državi, da pride vsa resnica na dan in da se krivci za pobeg kaznujejo, vse končalo tako, kot se na žalost končajo skoraj vse take zadeve — namreč v labirintu razvlečenih preiskav in polemik, v razvođenitvi in končno v arhivih nedognanih ali utišanih zadev.

Če predstavlja Kapplerjev pobeg hudo žalitev (nič manj huda ne bi bila, če bi vse njegove okoliščine ostale nepojasnjene) za antifasistična čustva in za žrtve boja proti nacističnemu okupatorju, pa je ves demokratični svet zgovorno opozoril tudi na nekatera, sicer ne povsem neznana, dejstva.

V Zahodni Nemčiji so uspeh „operacije Kappler“ pozdravili v vladnih in političnih krogih s slabo prikritim zadovoljstvom, v velikem delu nemškega javnega dela pa celo z neprikritim navdušenjem. Organizacije starih in novih nacistov (teh naj bi bilo po nekaterih podatkih kakih 150 z okrog 75.000 aktivnimi člani in stotisoči pristavšev), ki svojega delovanja sicer nikoli niso skrivale, ker jim tega niti ni treba, so reagirale z zmogljivim hrupom, ki se je bolj zadržano prenesel tudi na večino zahodnonemške javnosti. Medtem ko so mladi uniformirani nacisti neovirano paradirali pred Kapplerjevim zatočiščem v kraju Soltau, je policija s silo razgnala nekaj desetih levičarskih mladincev, ki so hoteli izraziti svoj protest in obsodbo nacistov. Oglasili so se tudi pravniški tolmači zahodnonemške zakonodaje z izrazito herrenvolkovski tezo, da nima noben narod ali država pravice soditi kateremu koli nemškemu državljanu in da zato Kapplerja ni mogoče vrniti Italiji, če bi ga ta zahtevala. Zahodnonemška vlada je v očitni zadregi šele osmi dan po dogodku dala uradno izjavo, v kateri je sicer obžalovala žrtve Ardeatinskih jam, ni pa niti z besedo obžalovala zločinčevega pobega in dejstva, da je bila z njim grobo prekršena zakonitost druge, prijateljske države, katera je človeku, ki je zakrivil smrt 335 njenih državljanov, s pretirano humanostjo omogočila pogoje, ki normalno ne veljajo za nobenega obsojenca na dosmrtno ječo.

Neprijeten odmev v svetu na tako reakcijo v Zahodni Nemčiji je končno nemške državnike in poli-

tike le nekoliko zaskrbel za „demokratični“ ugled države v očeh javnosti, ki še ni pozabila na nacistične grozote v zadnji vojni. Nacisti napovedujejo preiskavo o raznih neonacističnih organizacijah, na katere je vlado opozoril tudi bivši kancler Brandt. Toda kdo naj verjame v konkretne rezultate protinacistične preiskave v državi, v kateri je denacifikacija ostala le površinski formalistični akt, če je res, da živi v njej tudi na visokih položajih še več desetisoč vojnih zločincev in če je res, da je pribežališče razvpitih ustaških zločincev, po drugi strani pa z zloglasnim „berufsverbot“ prepoveduje članom legalne levičarske stranke, da bi bili zaposleni v državnih službah.

Afera Kappler je dala nekaterim priložnost za moralistično izpraševanje vesti o odgovornosti nacističnih zločincev za njihove zločine. Teza, da so bili samo izvrševalci prejetih ukazov, ko so streljali talce in ubijali ljudi v taboriščih, ni nova. Z njo so se zagovarjali vsi tisti, ki so prišli pred zvezniška sodišča, in jo podpirajo tudi tisti, ki skušajo še danes zmanjševati krivdo posameznih nacističnih zločincev, kot da bi morilec, ki ubija po naročilu, bil manj kriv od onega, ki ubija z lastnega nagiba. Sicer pa za Kapplerja niti tako opravičilo ne prihaja v poštev, saj je znano, da je po lastnem nagibu ubil v Ardeatinskih jamah celo več talcev, kot

cisti imeli celo razlog za svoj zločin v Rimu, češ ali je bil atentat na nemški tovornjak v Ul. Rasella (kateremu je sledil pokol nedolžnih talcev) moralno opravičljiv? Po tej logiki bi se morali pravzaprav vprašati, ali je boj katerega koli naroda proti okupatorju, proti kraticu njegove svobode, moralno opravičljiv? Je torej svoboda najvišji ideal posameznika in naroda ali ni?

Tako sprevačanje moralnih vrednot, za katere so morali zasluženi narodi Evrope, in slovenski med njimi, plačati tako velik davek, je naravnost nezaslišano, pa naj ga narekuje kakršen koli namen.

Zdaj, pravijo, je Kappler na smrt bolan in po tridesetih letih zapora je kazen pravzaprav odslužil. Zdaj se mu lahko odpusti, naj konča svoje zameljsko bivanje na prostosti.

Pravico odpuščanja ima v tem primeru samo italijanski narod in v njegovem imenu njegovi sodni organi. Znano pa je, da mu italijanski narod ni odpustil, pa ne iz

keitsstaatlichen Denkens, nationalistischer Überheblichkeit und tiefverwurzelten Antisemitismus aufgebaut werden konnte. Die so indoktrinierten, blind gehorchenden Befehlsempfänger a la Kappler waren eine wichtige Voraussetzung für die Welteroberungs- und Völkermordpläne des deutschen Faschismus.

Leider war die demokratische „Umerziehung“ nach 1945 nicht so breit und tief, daß — wie im Staatsvertrag von Österreich gefordert — die geistigen Spuren des Nazismus restlos beseitigt wurden. Weniger das Wiederauftauchen faschistischer Kleingruppen als vielmehr die Solidarisierung weiter Teile der heute vorherrschenden „Kriegsgeneration“ mit dem Hitler-Krieg oder gar mit den NS-Verbrechen — wie sie etwa in Freisprüchen von NS-Gewaltverbrechen oder in der Sympathie für Kappler und Reder sichtbar wird — scheint bedenklich. Die gleichzeitige Empörung über die Terroristen in der BRD oder der Ruf nach der Todesstrafe nach Sexualverbrechen machen diese verfehlte oder nicht vollzogene Vergangenheitsbewältigung besonders deutlich.

Daß der Kappler-Film nicht einseitig ist, geht daraus hervor, daß auch die Problematik des Partisanenkrieges nicht ausgeklammert wird. Das Kalkül der kommunistischen Partisanen — durch den Anschlag auf die SS-Truppe einen Gegenschlag der Deutschen zu provozieren, der wiederum die lethargische römische Bevölkerung aufrütteln soll — wird aufgezeigt. Die partisansche Kampfweise bringt, worüber sich die Guerillatheoretiker im klaren sind, zwangsläufig hohe Verluste der Zivilbevölkerung, wie sich zuletzt im Indochinakrieg zeigte. Die übliche Praktik der Massenrepräsentation an unschuldigen Zivilisten bedeutet freilich nicht ihre Rechtmäßigkeit. Die italienischen Militärgerichte haben in den Fällen Kappler und Reder — ebenso wie etwa das amerikanische Tribunal gegen Leutnant Calley (Massaker von My Lai) — die Rechtsauffassung, wonach Geiselschießungen zulässig seien, in ausführlicher Diskussion völkerrechtlicher, italienischer und deutscher Kriegsrechtsbestimmungen zurückgewiesen. Abgesehen von diesem juristischen Aspekt wäre es aber politisch unververtretbar, die Taten von Partisanen und die darauffolgenden Vergeltungsmaßnahmen, die ja noch dazu meist in keinem angemessenen Verhältnis stehen (im Falle Kappler 1:10), auf die gleiche Stufe zu stellen.

Auch wenn es die Kameradschaftsbündler nicht wahrhaben wollen: Vom Standpunkt der demokratischen Republik Österreich aus gesehen kämpften die Widerstandskämpfer aller Länder und Richtungen für die Befreiung Europas, während die deutschen Soldaten — freiwillig oder gezwungen — überall als Aggressoren und Unterdrücker auftraten.

Der Kappler-Film — gewiß kein Kunstwerk, eher ein Reißer — ist zum Besuch zu empfehlen. Wer über Kappler redet, soll die grauenhaften Bilder von den Vorgängen in den Ardeatinschen Höhlen gesehen haben. Vielleicht wird dadurch auch die Haltung breiter Kreise des italienischen Volkes verständlicher und die tiefe Empörung über die Flucht Kapplers nicht als „künstliche Aufregung“, als Verdrängung von Minderwertigkeit oder eigenen Schandtaten abgetan. Die in solchen Zeitungskommentaren zum Ausdruck gekommene Bagatelisierung und Rechtfertigung der Kappler-Flucht in der BRD und in Österreich — in eklatantem Widerspruch zur Reaktion im übrigen Europa — zeigt die Notwendigkeit einer noch stärkeren Aufklärungsarbeit auf dem Gebiet der Zeitgeschichte und der politischen Bildung.

Gerade den Medien käme dabei durch den Aufbau demokratischer und antifaschistischer Leitbilder eine große Aufgabe zu. Leider läßt die Wirklichkeit, das heißt die Kommerzialisierung der Medien und der Kultur solche Anliegen zu frommen Wünschen werden.

Wolfgang Neugebauer
(Profil, Wien)

Takoimenovana „afere Kappler“ je sicer že nekaj tednov stara, vendar je slej ko prej aktualna in zaposluje najširšo mednarodno javnost. Pobeg nekdanjega poveljnika nacistične policije v Rimu, ki so ga italijanska sodišča zaradi umora več kot 300 nedolžnih žrtve obsodila kot vojnega zločinca na dosmrtno ječo, namreč s svojim skrivnostnim ozadjem opozarja na resno nevarnost, ki jo v vedno večji meri predstavlja za narode Evrope obstoj in dejavnost starega in novega fašizma.

Še vedno ni povsem razjasnjeno, kako je Kapplerju sploh mogel uspeti pobeg. Širijo se najrazličnejše vesti, eno pa je gotovo jasno: v ozadju je morala biti močna organizacija. Tega mnenja je tudi znani „lovec na nacistične zločince“ inž. Simon Wiesenthal, ki pravi, da sta Kapplerjevi ženi, ki je spravila moža iz rimske vojaške bolnišnice, pomagali dve neonacistični skupini iz Zahodne Nemčije. Neonacistične sile pa so tudi prevzele skrb za „varnost“ pobeglega vojnega zločinca — v njegovem pribežališču ga noč in dan

stražijo uniformirani mladinci, ki jih menda vodi nekdanji poveljnik Hitlerjeve osebne straže!

Kakor še ni povsem razjasnjeno ozadje pobega, pa tudi še ni jasno, kakšne politične in pravne posledice bo imela zadeva. Medtem ko se v Zahodni Nemčiji (in iz „bratske solidarnosti“ tudi v Avstriji) skuša delati vtis, da je Kappler bolan revež, ki mu je treba dovoliti, da bo v miru umrl, se v drugih državah, zlasti v Italiji, pa tudi v Franciji, v Angliji in celo v Ameriki množijo glasovi, ki ostro obsojajo ne le akcijo samo, marveč predvsem tudi zahodnonemške oblasti in vlado, od katere zahtevajo, da mora Kapplerja vrniti Italiji.

Ravno v trenutku, ko so v Bonnu vedno bolj v skrbih zaradi mednarodne reakcije na Kapplerjevo afero, pa je avstrijski kancler Kreisky z zagotovilom, da v podobnem položaju tudi Avstrija ne bi pristala na izročitev, spet enkrat manifestiral svoj odnos do vprašanja nacizma in njegovih zločinov ter do pojavov neonacizma.

Kapplerjev pobeg, kot je to lahko paradokso, je po tej strani naredil svetovni demokratični javnosti celo uslugo, ker je opozoril na stanje in prevladujočo miselnost v javnosti Zvezne republike Nemčije, ki je resnično zaskrbljujoča in ki še zdaleč ni samo notranje vprašanje nemške demokracije.

je bilo sprva določeno — 10 za enega ubitega nacističnega vojaka. Zato je kaj malo važno, kako daleč je segala Kapplerjeva odgovornost na čelu rimske SS-policije; dejstvo je, da je neposredno kot ukazovalec in izvrševalec kriv za pokol v Ardeatinskih jamah. Še huje pa je namigovanje, da bi na-

maščevanja, marveč prav iz tistih humanih razlogov, ki ne dovoljujejo, da bi strašni zločini nacistov nad človeštvom ostali nekažnovani. To je edini razumni moralni vidik afere Kappler in to je oporoka žrtve nacizma za danes in za prihodnost.

Primorski dnevnik
Trst

„Der Fall Kappler“

Geradezu als Geschenk des Himmels muß den Filmherstellern der spektakuläre Ausbruch des zu lebenslanger Haft verurteilten SS-Obersturmbannführers Herbert Kappler erscheinen. Zumindest das Desinteresse der deutschen Öffentlichkeit an NS-Verbrechen und politischen Filmen verhinderte bisher die Aufführung im deutschsprachigen Raum. Durch die europaweite Gratiswerbung dürfte nun der geschäftliche Erfolg für die schnell schaltende Verleihfirma gesichert sein, um so mehr, als „Das Massaker“ in „Der Fall Kappler“ umbenannt wurde. Die Geiselschießungen finden im Kino statt.

Der italienische Film (Produzent Carlo Ponti), der auf dem gründlich recherchierten Buch „Mord in Rom“ des US-Publicisten Robert Katz basiert, hält sich im großen und ganzen an die bekannten Fakten, und da ja nicht Anspruch auf Wissenschaftlichkeit oder Dokumentarcharakter erhoben wird, erübrigt sich eine fachhistorische Kritik an einzelnen, unwesentlichen Ungenauigkeiten oder Abweichungen von der Vorlage. Schon durch die — weitgehend objektive — Wiedergabe des

Geschehens qualifiziert sich der Film als antifaschistisch. Seine humanistische Grundhaltung kommt besonders in der — erfundenen — Gestalt des Paters Antonelli zum Ausdruck, der sich nach Scheitern seiner eindringlichen Versuche, Kappler vom Massaker abzuhalten bzw. den Papst zur Intervention zu veranlassen, freiwillig in die Reihen der Opfer stellt und von Kappler erschossen wird.

Obwohl grundsätzlich antifaschistisch, verfällt der Film nicht in eine Schwarzweißmalerei und geht vom üblichen Klischee (meist amerikanischer Kriegsfilm) — hier die brutalen und primitiven Deutschen, dort die heldenhaften, sympathischen Alliierten — ab. Es ist bemerkenswert, daß die italienischen Filmhersteller ihre mitschuldigen eigenen Faschisten fast noch unsympatischer und dümmere darstellen als die deutschen Besatzer. Auch die katholische Kirche kommt ins Schußfeld, weil ihr höchster Funktionär Papst Pius XII. im höheren Interesse der Kirche nicht zugunsten seiner bedrohten Landsleute intervenierte.

Problematisch erscheint im Film vor allem die Persönlichkeit des SS-Obersturmbannführers Herbert

Kappler, des Befehlshabers der Sicherheitspolizei und des SD in Rom. Der anscheinend feinsinnige intellektuelle, Homer zitierende Kunstkennner und Italienfreund der nüchtern die aussichtslose Lage Hitler-Deutschlands einschätzt der rational entscheidet und Massenvergeltung für schädlich hält, führt als Technokrat des Terrors ohne Widerspruch mit eiserner Präzision die mörderischen Befehle Hitlers durch, zögert nicht, bei der Erschießung der 330 Geiseln selbst Hand anzulegen, als SSler schwach werden, und läßt sogar fünf Geiseln zusätzlich ermorden. Die Ursachen für solch schizophreneres, aber gewiß nicht untypisches Verhalten — auch Auschwitzkommandant Höß wird als kinderliebender Familienvater beschrieben — können wohl nur im nationalsozialistischen System gesehen werden.

Die faschistische Ideologie, vor allem die Rassenlehren, die Menschen und ganze Völker zu „Untermenschen“, zu „Schädlingen“ und auszurottenden „Parasiten“ degradierte, konnte breite Massen, besonders aber Eliteformationen wie die SS, tiefgreifend beeinflussen, wobei in Deutschland auf eine lange Tradition obrig-

Slovenski VESTNIK

8 — Štev. 36 (1830)

Celovec, petek, 9. september 1977

Naše vprašanje...

(Nadaljevanje s 1. strani)

izpolniti sleherno željo manjšin". In končno je dr. Nettel še zatrdil, da je avstrijska vlada za študijo prof. Capotortija poslala „sama resnična dejstva“.

Na ta čudna izvajanja avstrijskega izvedenca je odgovoril jugoslovanski zastopnik dr. Jankovič, ki je najprej izrazil zadovoljstvo, ker je dr. Nettel priznal legitimost slovenskih organizacij. Gle-

de ugotovitve, da je podkomisija telo, ki se mu ni treba ukvarjati s političnimi zadevami, pa je dr. Jankovič poudaril, da „**ravno pravno uravnavanje vprašanja manjšin v Avstriji z zakonom o narodnih skupinah z dne 7. julija 1976, ki so ga sprejeli 22 let po podpisu državne pogodbe, ni pravzaprav nič drugega, kot kršenje neke mednarodne obveznosti, ki jo ima Avstrija do slovenske in hrvaške manjšine.**“

RADIO — TELEVIZIJA

SLOVENSKE ODDAJE RADIA CELOVEC

SOBOTA, 10. 9.: 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 11. 9.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 12. 9.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Zborovska glasba.

TOREK, 13. 9.: 9.30 Pisani svet — 13.45 Celovski radijski dnevnik — Šport — Knjige za vas.

SREDA, 14. 9.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Komorna glasba: Vivaldi — „Štirje letni časi“.

ČETRTEK, 15. 9.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Za našo vas.

PETEK, 16. 9.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Operetne melodije.

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 10. 9.: 15.25 Ešnapurski tiger — 17.00 Športna abeceda — 17.30 Heidi — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Dober večer želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Dali, dali — 21.50 Šport — 22.10 Pepe le moko — v temi Avžira — 23.40 Poročila.

NEDELJA, 11. 9.: 15.05 Buona sera, mrs. Campbell — 16.55 Igra treh dežel — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Fenomen Lourdes — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Kraj dejanja — 21.30 Šport — 21.45 Srečanje z Rudijem Klausnitzerjem — 22.25 Teologija v pogovoru — 22.55 Poročila.

PONEDELJEK, 12. 9.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Kaj bi lahko postal? — 10.00 Svetloba na temnem ozadju — 10.30 Ešnapurski tiger — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Omaruru — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ponedeljski šport — 20.55 Ceste San Franciscu — 21.45 Poročila in šport.

TOREK, 13. 9.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Gmota in prostor — 10.30 Ekscentrični pacient — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živalski raji — 18.25 Pre-

gled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Išče mo znamenitega pisatelja — 20.15 Kdo se trikrat zlaže — 21.05 Panorama — 22.05 Hiša na Eaton Place — 22.50 Poročila in šport.

SREDA, 14. 9.: 9.00 Oddaja z miško — 9.30 Kmetijstvo danes — 10.00 Tako gospodar dežela tretjega sveta — 10.30 Rim, postaja Termini — 17.00 Vitez Robo — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dr. Doollittle — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Zastavijalec — 21.40 Poročila in šport.

ČETRTEK, 15. 9.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Francoščina — 10.00 Kaj bi lahko postal — 10.30 Gospa Sixta — 17.30 Za predšolske otroke — 18.00 Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 18.55 V izložbenem oknu — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Dantonova smrt — 22.15 Poročila in šport.

PETEK, 16. 9.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Na obisku pri Sepp Schmölerju — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Vedno, če je vohal dolarje — 17.30 Za predšolske otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dvorno gedišča — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Onedina linija — 21.00 Horizonti — 21.45 šport — 21.50 Napete pustolovščine v južnoameriški džungli — 23.25 Poročila.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 10. 9.: 17.00 Ko je bila republika v plamenih — 18.00 Orientacija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Srednja Češka brez hazarda — 19.50 Galerija — 20.15 Afanija — 21.45 Fatty live.

NEDELJA, 11. 9.: 17.00 Teleobjektiv — 17.45 Service-box — 18.00 Spotlight — 18.30 Tem ni nič sveta — 19.40 Risanka — 20.00 Bazar plošč — 20.15 Spoznate melodijo? — 21.00 Bralni znaki — 21.45 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 12. 9.: 18.00 Angleščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Thalpusam — 19.30 Gmota in prostor — 20.00 Hiša na Eaton Place — 21.40 Čas v sliki — 22.10 Smile.

TOREK, 13. 9.: 18.00 Kmetijstvo danes — 18.25 Iz plavega bo sivo — 19.30 Tako gospodar dežela tretjega sveta — 20.00 Napačna kretnja — 21.45 Čas v sliki in kultura — 22.20 Klub 2.

SREDA, 14. 9.: 18.00 Francoščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 U 9 — Zgornja Avstrija — 18.55 Sailor — 19.30 Kaj bi lahko postal? — 20.00 Iz opernega življenja — 20.50 Mejniki svetovne zgodovine — 21.35 Čas v sliki in kultura — 22.10 Kung Fu.

ČETRTEK, 15. 9.: 18.00 Ruščina — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Bralni znaki — 19.30 Gost pri Sepp Schmölerju — 20.00 Vedno, če je vohal dolarje — 21.50 Čas v sliki in kultura — 22.25 Klub 2.

PETEK, 16. 9.: 18.00 Tujskoprometni poklic — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Portret — 19.30 Gost pri Friedrichu Torbergu — 20.00 Novo v znanosti — 21.00 O filmu — 21.45 Čas v sliki in kultura — 22.20 Nemogoča naloga.

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 10. 9.: 8.00 Profesor Baltazar — 8.10 Modri plašček — 8.40 Pustolovščine morskoga prašička — 8.55 Morda vas zanima — 9.55 Sodobna medicina — 9.45 Cesta in mi — 9.55 Dokumentarna oddaja — Krištof Kolumb — 14.10 Cestne motodirke za državno prvenstvo — 15.45 Nogomet Borac : Rijeka — 17.55 Jakac in čarovnica — 19.50 Tedenski zunanje-politični komentar — 20.00 Bele trave — 21.35 Moda za vas — 21.45 Dnevnik — 22.05 625 — 22.25 Oh, li neumni Nizozemci.

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 10. 9.: 4.30 Dobro jutro! — 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Mladina poje — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Sedem dni na radiu — 12.40 Veseli domači napravi — 14.25 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 16.00 Vrtiljak — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Grem v kino — 19.45 Z ansamblom Jožeta Kampača — 20.00 Sobotna glasbena panorama — 21.30 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden — 24.00 Poročila — 0.05 Glasba do 4.30.

NEDELJA, 11. 9.: 4.30 Dobro jutro! — 6.15 Danes je nedelja — 8.07 Radijska igra za otroke — 8.37 Skladbe za mladino — 9.05 Še pomnite, tovariši... — 10.05 Nedeljska panorama lahke glasbe — 11.00 Poročila — 11.15 Voščila — 13.20 Nedeljska reportaža — 14.05 Nedeljsko popoldne — 16.00 Zabavna radijska igra — 19.45 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Skupni program JRT — Skopje — 23.15 Plesna glasba za vas — 0.05 Glasba do 4.30.

PONEDELJEK, 12. 9.: 4.30 Dobro jutro! — 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Ringa raja — 9.40 Vedre melodije — 15.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Za vsakogar nekaj — 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru — 14.05 Pojo amaterski zbori — 14.30 Voščila — 15.30 Melodije in ritmi z majhnimi ansambli — 16.00 Vrtiljak — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Iz tuje glasbene folklore — 18.25 Zvočni signali — 19.45 Z ansamblom Veseli planšarji — 20.00 Poletni kulturni vodnik — 20.10 Operni koncert — 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev — 23.15 Za ljubitelje jazz — 24.00 Poročila.

TOREK, 13. 9.: 4.30 Dobro jutro! — 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.30 Iz glasbenih šol — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Poletni promenade koncert — 12.40 Po domače — 14.05 V korak z mladimi — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Poletni sprehodi z našimi solisti — 19.45 Z ljubljanskim jazz ansamblom — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 20.30 Radijska igra — 21.08 Zvočne kaskade — 22.20 Skupni program JRT — studio Beograd — 23.15 Popevke se vrstijo — 24.00 Poročila — 0.30 Glasba do 4.30.

SREDA, 14. 9.: 4.30 Dobro jutro! — 7.20 Beseda na današnji dan — 8.08 Glasbena matineja — 9.25 Zapojmo — 9.40 Aktualni problem marksizma — 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? — 11.03 Po svetu glasbe — 12.40 Pihalne godbe — 14.05 Ob izvirih glasbene umetnosti — 14.30 Voščila — 16.00 Loto vrtiljak — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.05 Utrinki iz slovenske, jugoslovanske in svetovne zborovske glasbe — 18.30 Tri slovenske suite — 19.45 Z ansamblom Bojana Adamiča — 20.00 Glasbeni večer RTV Ljubljana — 22.20 S festivalov jazz — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe — 24.00 Poročila — 0.05 Glasba do 4.30.

Slovensko prosvetno društvo Borovlje vabi na

PEVSKI KONCERT

ki bo v nedeljo, dne 11. septembra 1977 ob 14. uri pri Cingelcu na Trati.

Nastopajo: Instrumentalni ansambel „Drava“ oktet s Tržiča ter koroški pevski zbori

Ljubitelji lepega petja prisrčno vabljeni!

Odbor

POROKA S PLESOM

dne 10. septembra 1977 pri Šoštarju v Globasnici.

Igrajo „Fantje iz Podjune“

Obveščamo tudi, da je v nedeljo 18. septembra — Rozaljsko žegnanje.

HOTEL OBIR

9135 Železna Kapla telefon: (0 42 38) 381 ali 382

Iščemo natakarje, kuharja in vajenca za strežbo. Znanje slovenščine in nemščine je predpogoje. Plača po dogovoru.

INEX ADRIA AVIOPROMET LJUBLJANA

Hitro in udobno na morje in v ostala jugoslovanska mesta preko ljubljanskega in mariborskega letališča.

Ljubljana—Beograd
Ljubljana—Sarajevo—Skopje
Ljubljana—Dubrovnik
Ljubljana—Tivat
Ljubljana—Split
Ljubljana—Pula
Maribor—Dubrovnik
Maribor—Split

vsak dan razen sobote in nedelje
forek, sobota
petek, sobota, nedelja
ponedeljek, nedelja
petek, sobota
sobota
torek

VELIKA POTOVANJA — jesen - zima 1977/78

KENIJA — veliki safari	20. 10. — 1. 11. 77	15.870 din
KENIJA — SEYSHELSKI OTOKI	20. 10. — 1. 11. 77	18.715 din
INDIJA	25. 11. — 4. 12. 77	12.800 din
NEPAL	25. 11. — 4. 12. 77	15.900 din
TAJSKA — BALI — SRI LANKA	20. 1. — 4. 2. 78	23.400 din

Za dobro počutje skrbe izvrstne posadke in moderna reaktivna letala DC-9.

Informacije: Slovenska prosvetna zveza, Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32 5 50, Inex Adria Aviopromet, Ljubljana, Titova 48, tel. 061/313-366, Maribor: Inex turistična agencija, Volkmerjev prehod 4.

ŠPORTNI VESTNIK — ŠPORTNI

NOGOMET

Slovenski atletski klub slavil zmago

Po porazu v Tinjah je imel Slovenski atletski klub v nedeljo na igrišču v Trdnji vasi v gosteh enajsterico iz St. Pavla v Labotski dolini. Torej enega izmed favoritov za prvenstveno lovoriko v tej skupini, saj je moštvo iz Labotske doline prejšnjo sezono izpadlo iz višje lige. Vrh tega je naša enajsterica morala nastopiti oslABLJENA, saj sta v Tinjah izključena igralca Pandel ter Hribar morala pavzirati in bosta to morala še tudi naslednji tekmi v St. Štefanu v Labotski dolini.

Toda mlada enajsterica SAK-ja je pokazala kaj malo respekta pred renomiranim nasprotnikom, in zaigrala dokaj borben in moderen nogomet. Ob začetku je izgledalo, kot da bi naši hoteli požreti nasprotnika s kožo in lasmi. Ob takem navalu na nasprotnikova vrata pa seveda tudi ni mogel izostati uspeh. Po krasni akciji Justina Polanška je le-ta hladnokrvno ukanil nasprotnikovega

Drugo moštvo SAK-ja poraženo

Rezervna enajsterica Slovenskega atletskega kluba je nastopila proti drugemu moštvo iz St. Pavla in podlegla z rezultatom 1:4. Edini gol za SAK je padel šele v zadnji minuti. Treba pa je povedati, da je moštvo SAK-ja obstojalo le iz 9-ih igralcev.

Mladinci brez uspeha

Mladinci SAK-ja pa so imeli v gosteh mladince HSV-a in nasprotniku podlegli previsoko z rezultatom 1:4. Previsoko zato, ker sta bili obe enajsterici enako močni, samo da so imeli naši precej smole s strelji na nasprotnikova vrata. Častni gol za naše fante je dal Franc Sadjak. Ponojnovno pa je blestela, kot že prejšnji teden v Wölnitzu, številka 11. Je to mladi Stanko Gregorič, talent, ki ga ni mogoče prezreti. Zeleti bi bilo, da bi ga tudi vodstvo SAK-ja ne prezrlo, saj se nam obeta nov Polanšek, morda celo še večji talent.

Poraz Olimpije v Mostarju

Zeleno beli so tokrat zaigrali na štadionu pod Bjelim bregom v Mostarju proti Veležu. Pred 10.000 gledalci je imela sicer Olimpija nekaj več od igre, toda napadalci so popolnoma odpovedali. Domačini pa so prišli do srečne zmage, saj bi se rezultat lahko glesil tudi obratno. Najbolj sta se izkazala vratarja Njeguš in Dalanović.

Po tem porazu zaseda Olimpija na lestevici predzadnje mesto z dvema točkama, voda pa Hajduk, ki je v Splitu premagal Vojvodino. Jugoslovanski šampion Crvena zvezda pa zaseda trenutno samo 9. mesto.

Olimpija bo odigrala naslednjo tekmo za Bežigradom proti Čeliku.

Šolske knjige

V KNJIGARNI „NAŠA KNJIGA“

Šolske knjige za novo šolsko leto lahko že sedaj naročite v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu, kjer jih potem dobite proti bonom.

Pa tudi z bogatim izborom slovenske literature za mlade in starejše bralce se priporoča

KNJIGARNA

Naša knjiga

Celovec, Paulitschgasse 5—7

Pismo bralca

Als neutraler Beobachter war ich am 25. August dieses Jahres in Bleiburg/Pliberk bei der Demonstration anwesend. Hervorheben möchte ich die Haltung der Beteiligten.

Es ging um nichts anderes als um die elementarsten Rechte einzustehen. Trawig und mit Empörung entnahm ich aus der Presse die Nachricht, wie man mit Gewalt in das Eigentum und Privatrecht willkürlich eingreift. Verstehe dieses Leid. Selbst kämpfe ich Jahrzehnte lang gegen eine unberechtigte anonyme Bevormundung von Seiten einer Körperschaft.

Ein Teilnehmer

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 32 5 50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.